

UMEÅ UNIVERSITET

"WE ALL, WHITE OR BLACK, ARE MEN"

Underdåniga ansökningar från den svenska
kolonin S:t Barthélemy 1820-1839

Mats Hellmark

Historia

C-uppsats, 15 hp

VT 2019

Härmed ger jag mitt tillstånd att föreliggande uppsats får spridas och att forskare och studerande får citera ur densamma. Uppgifter om uppsatsen får läggas ut på Internet.

Innehåll

1. Inledning.....	2
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställningar	4
1.3 Forskningsläge.....	5
1.4 Metod och teori.....	9
1.4.1 Kvalitativ och kvantitativ metod.....	9
1.4.2 Diskursanalys	9
1.4.3 Politisk kultur.....	10
1.5 Källor och källkritik.....	12
2. Undersökning	13
2.1 Tilltal i ansökningarna	13
2.2 Rättvisa och jämlikhet	14
2.3 Bistånd och tjänster	23
2.4 Ekonomi och handelsvillkor	30
2.5 Diskussion och slutanalys.....	34
3. Sammanfattning	37
4. Käll- och litteraturförteckning.....	38
Otryckta källor	38
Litteratur	38
5. Bilaga 1.	40

1. Inledning

... knowing very well, that we all, white or black, are Men – and of the same Gods Creation. It is in this most humble Hope and believe, that I dare, to approach your Majesty's Throne with this humble complaints.¹

Citatet är hämtat ur en så kallad Underdånig ansökan till den svenske kungen från den fria svarta medborgaren Samuel Richardson på ön S:t Barthélemy. Under större delen av 1800-talet var denna lilla klippa i havet nästan 800 mil sydväst om Göteborg en del av Sverige. Den västindiska ön är inte större än Gotska Sandön, men utgjorde ett kolonialvälde i miniatyr med förutsättningar som på många sätt skilde sig från de i moderlandet. En minoritet infödda svenskar styrde över ett kosmopolitiskt samhälle där slavarbetskraft och slavhandel från början var en grundförutsättning.

Slaveriet var avskaffat i moderlandet sedan nästan 500 år när kolonin blev svensk, men på S:t Barthélemy kom i stället juridik och livsvillkor att regleras enligt en förkortad version av den franska koloniallagen Code Noir.² Den delade bland annat upp befolkningen i tre kategorier: slavar, fria svarta och vita. De fria svarta befann sig juridiskt närmare slavar än vita och kunde till och med dömas att bli slavar.³ Förvaltningen i den svenska kolonin byggde generellt på övertagna franska koloniala mönster.⁴

Länge behandlades S:t Barthélemys svenska tid översiktligt eller anekdotiskt i historieforskningen, känsliga ämnen som slaveri och slavhandel spelade en undanskymd roll.⁵ På senare tid har detta ändrats och forskningen om Sveriges roll inom det koloniala systemet ökat. Eftersom de svenska kolonierna utanför Europa var jämförelsevis små handlar rollen till

---

¹ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Samuel Richardson 4/1 1823, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873).

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00032#?c=&m=&s=&cv=31&xywh=-2131%2C-270%2C10179%2C5280> (21/5 2019) (händanefter förkortat UA från Samuel Richardson 4/1 1823).

² Fredrik Thomasson, 'Thirty-two lashes at quatre piquets: slave laws and justice in the Swedish colony of St. Barthelemy ca.1800', *Ports of globalisation, places of Creolisation.*, s. [280]-305, 2016, S.280-281.

³ Ibid, s. 287.

⁴ Jan Arvid Hellström, "– åt alla christliga förvanter–": en undersökning av kolonial förvaltning, religionsvård och samfundsliv på S:t Barthélemy under den svenska perioden 1784-1878, Erene, Uppsala, 1987, s. 57.

⁵ Ale Pålsson, *En ofruktbar ö: rasistiska och nationalistiska diskurser kring kolonin S:t Barthélemy 1840-1878*, Historiska institutionen, Lunds universitet, Mastersuppsats, Lund, 2011, s. 4-5; Martin Schibbye, *Svensk handel med slavar 1784-1847: Varför infördes och avskaffades slaveriet på den svenska ön S:t Bartélemy*, Ekonomisk historia, Stockholms universitet, Magisteruppsats, <<https://www.blankspot.se/content/uploads/2016/10/Uppsattsomsvenskslavhandel.pdf>> (21/5 2019), s. 29-31; Thomasson (2016), s. 281-82.

stor del om medverkan i andra länders koloniala projekt, så kallade proxy-kolonier.⁶ Men det är också intressant att kartlägga hur villkoren såg ut på den plats där Sverige faktiskt styrde.

Ett sätt att närma sig livsvillkor och politisk kultur på S:t Barthélemy är att studera den speciella kommunikationskanal som Underdåniga ansökningar till Kungl. Maj:t utgör.

Ansökningarna var ett forum där också fria svarta kunde formulera önskemål och ifrågasätta orättvisor i hur de behandlades. I ansökningarna diskuteras frågor som politik, handelsvillkor och ekonomi, såväl offentlig som privat.

Jag har studerat ansökningar som inkom under 1820- och 1830-talen, en period då kolonins ekonomi sviktade och slaveriet och ojämlikheten som den vilade på började ifrågasättas. Ansökningarna vittnar om ett samhälle med stora sociala klyftor och politiska motsättningar. Men också om utsatthet som inte bara drabbade fria svarta (och i allra högsta grad förstås slaverna) utan även de svenska kolonialtjänstemän, köpmän och soldater som fick anpassa sig till ett liv som minoritet i en främmande och krävande miljö.

1.1 Bakgrund

Den bergiga ön S:t Barthélemy hade dåliga förutsättningar för det storskaliga plantagejordbruk som gett stora rikedomar till andra kolonialmakter i området.⁷ Slavjordbruk bedrevs, men den huvudsakliga affärsidén när Sverige övertog kolonin från Frankrike 1784 (i utbyte mot handelsrättigheter i Göteborg) var att fungera som ett neutralt alternativ för sjöfart och handel i området, bland annat med slavar.⁸

Den nyanlagda frihamnen Gustavia växte snabbt till Sveriges sjätte eller sjunde största stad med över 5000 invånare vid sekelskiftet 1800. Totalt ska öns befolkning då ha uppgått till över 6000 personer, varav knappt hälften var slavar.⁹ Köpmän och sjömän med olika ursprung kunde köpa sig svenskt medborgarskap efter att ha bott på ön under ett år, neutraliteten under svensk flagg gav dem möjlighet att kringgå de handelshinder som det storpolitiska spelet kring amerikanska frihetskriget och Napoleonkrigen ledde till.¹⁰ Men krigskonjunkturerna var

---

⁶ Pålsson (2011), s 6.

⁷ Ibid., s. 21 och 48.

⁸ Hellström (1987), s. 29; Pålsson, Ale, 'Political culture in S:t Barthélemy 1800-1820'. *International Journal of Maritime History*, 27 (4), 803-805, 2015. <<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0843871415610291?journalCode=ijha>> (21/5 2019),s. 804.

⁹ Hellström (1987), s. 78.

¹⁰ Ale Pålsson, *Our side of the water: political culture in the Swedish colony of St Barthélemy 1800-1825*, Department of History, Stockholm University, Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2016, Stockholm, 2016 <<http://urn.kb.se/resolve?urn=nbn:se:su:diva-133528>> (21/5-2019), s. 67-69.

tillfälliga. Under åren 1816-26 försämrades ekonomin gradvis och från 1833 utgjorde ön enbart en belastning för moderlandet.¹¹

S:t Barthélemy drogs in i tidens konflikter, till exempel ockuperades ön av Storbritannien 1801-2. Den mest dramatiska händelsen under den svenska tiden var sannolikt myteriet 1810, då Gustavias stadsmilis tillfångatog guvernören Hans Henrik Ankarheim och flera höga tjänstemän. Två av dem, Anders Bergstedt och Samuel Fahlberg, förvisades och det svenska väldet på ön hotades.¹² Men efter att kronprins Karl Johan i efterhand legitimerat myteriet kunde det svenska styret och guvernören sitta kvar. Vissa förändringar genomfördes, bland annat att befolkningen fick välja tre av det koloniala rådets ledamöter.¹³

Slavrevolutionen på Haiti år 1804 injagade fruktan i områdets kolonialmakter och tidens starka rörelse för abolition (tillsammans med den ändrade kolonialpolitik som britterna initierade) ledde till att slavsystemet gradvis avskaffades i den karibiska övärld som S:t Barthélemy utgjorde en del av.¹⁴ På S:t Barthélemy pågick slavhandeln längre än i omgivande kolonier. I danska kolonier förbjöds den 1803, i brittiska 1807 och året efter i USA.

Förbud för handel infördes även på S:t Barthélemy år 1813, men ska ha fortgått i smyg till mitten av 1830-talet.¹⁵ Det dröjde till 1840-talet innan slaverifrågan behandlades i den svenska riksdagen.¹⁶ Flera motioner lämnades in 1840, bland annat av Erik Gustaf Geijer som inledde med orden ”Slaveriets och slavhandelns avskaffande är ett av mänsklighetens ädlaste mål”.¹⁷ Efter långa diskussioner, bland annat om hur staten skulle bestrida kostnaderna för friköpande av slavar, avskaffades slaveriet slutgiltigt på S:t Barthélemy 1847. År 1878 såldes ön tillbaka till Frankrike efter nästan ett sekel som svensk koloni.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att bidra med kunskap om politisk kultur och livsvillkor på S:t Barthélemy under tidigt 1800-tal. Detta görs genom att undersöka Underdåniga ansökningar till Kungl. Maj:t från invånare på ön under 1820- och 1830-talen.

Underdåniga ansökningar var en form av böneskrifter (även kallat suppliker) riktade till Kungl. Maj:t (kungen och hans konselj) med önskemål och klagomål. Som kommunikations-

---

¹¹ Hellström (1987), s. 21.

¹² Pålsson (2016), s. 113-15.

¹³ Ibid., s. 121-22, s. 231.

¹⁴ Schibbye (2007), s. 75-76.

¹⁵ Hellström (1987), s. 108.

¹⁶ Ibid., s. 59.

¹⁷ Ibid., s. 61-62

kanal gav de en möjlighet för privatpersoner och grupper att vända sig direkt till rikets högsta politiska nivå. Därigenom kunde ansökande också, under vissa förutsättningar, agera ”visselblåsare” – alltså uppmärksamma orättvisor och korruption i det lokala styret.

Frågeställningar:

- Vilka folkgrupper representeras i ansökningarna (och vilka gör det inte)?
- Vilka klagomål och önskemål tar de ansökande upp och hur motiveras de?
- På vilket sätt formuleras ansökningarna och vad säger de om de ansökandes relation till andra folkgrupper samt lokal och central makt?
- Hur visar sig politiska uppfattningar och föreställningar om rättvisa och jämlikhet i ansökningarna?

1.3 Forskningsläge

Avsnittet kommer att fokusera på forskning inom tre områden:

- Om relationen mellan S:t Barthélemy och Sverige.
- Om kolonialsystemet i regionen.
- Om supplikers funktion.

Jan Arvid Hellströms kyrkohistoriska studie ”... *åt alla christliga anförvanter ...*” publicerades 1987 efter tio års arbete och var den mest omfattande undersökningen av öns svenska period innan Ale Pålssons avhandling kom 2016.¹⁸ I första hand behandlas det unika samarbetet mellan katoliker, anglikaner, lutheraner, metodister och judar, men för att förstå den religiösa situationen har Hellström också undersökt S:t Barthélemys ekonomiska, politiska och sociala historia. Studien ger en god inblick i förvaltningen, men enligt Pålssons bedömning går den inte på djupet med konflikterna.¹⁹ Hellström beskriver den svenska ambitionen med ön som ”en spekulation i krig och handelsrestriktioner” som till en början drog in stora belopp till staten men senare blev en förlustaffär.²⁰

Året innan Hellströms studie hade journalisten Göran Skytte publicerat en populärvetenskaplig och indignerad skildring av den svenska slavhandeln i Västindien, ”en märklig och nästan helt okänd period i svensk historia”.²¹ Tråden togs upp av journalisten Martin

---

¹⁸ Hellström (1987).

¹⁹ Pålsson (2016), s.38.

²⁰ Hellström (1987), s. 354.

²¹ Göran Skytte, *Det kungliga svenska slaveriet*, Askelin & Hägglund, Stockholm, 1986, s. 164.

Schibbye i hans magisteruppsats i ekonomisk historia som hade syftet att blottlägga ”de ekonomiska, sociala och politiska drivkrafter och processer som /.../ förde in Sverige på den transatlantiska slavhandelns arena och så småningom tog oss därifrån – samt skingra den kollektiva minnesförlusten”.²² Schibbye kom bland annat fram till att nationalekonomiska skäl snarare än humanitära var avgörande för beslutet att avskaffa slaveriet. Konjunkturer och produktionsvillkor hade ändrats och avskaffandet av slaveriet framstod som nödvändigt, inte minst för att möjliggöra försäljning av ön.²³

Därefter har Ale Pålsson i flera steg tagit sig an de mörkare sidorna av historien om den svenska kolonin. I magisteruppsatsen *En ofruktbar ö* analyserade han rasistiska och nationalistiska diskurser, bland annat hur olika nivåer av rasism snarare rättfärdigade ekonomiska beslut än fungerade som ideologi. Tyngdpunkten i undersökningen är riksdagens diskussioner från 1840 till 1878.²⁴

I uppsatsen ”Political Culture in S:t Barthélemy” beskriver Pålsson hur frihamnen Gustavia inte bara öppnade för ett flöde av varor, kapital och människor, utan också för information, kultur och nya politiska diskurser.²⁵ ”In Gustavia can be seen reflections of many different political cultures meeting. Firmly connected to both an old world of hierarchy and a new world of rights, Gustavia’s political community was a reflection of a larger shift from *l’ancien regime* to modern politics, as well as a unique port in its own right.”²⁶

Pålssons avhandling *Our Side of the Water* fokuserar den fria befolkningen på S:t Barthélemy och dess relation till moderlandet under åren 1800-1825. ”Frågor om politiska rättigheter, samt handelsmännens och de fria svarta människens politiska inflytande, skapade konflikter, som för det mesta ledde till kompromisser och förhandlingar...”²⁷ Han undersöker hur den politiska kulturen relaterade till etnicitet, ras och genus och låter den grundliga studien av S:t Barthélemy fungera som ett exempel för att utforska svensk historisk närvaro i en större globalhistoria.²⁸

I uppsatsen ”Smugglers before the Swedish Throne” utgår Pålsson från en supplik skriven år 1822 av 28 fria svarta om orättvis behandling gruppen utsatts för av guvernör Johan

---

²² Schibbye (2007), s.7.

²³ Ibid., s. 76.

²⁴ Pålsson (2011) s 1-3.

²⁵ Pålsson (2015), s. 803.

²⁶ Ibid., s. 805.

²⁷ Pålsson (2016), s. 229

²⁸ Ibid., s. 234.

Norderling, specifikt att tre fria svarta män piskats utan rättegång. Supplikanten som politisk strategi inom det koloniala systemet jämförs med att samma personer som undertecknat även deltog i försök att ta makten med våld i närliggande områden. Pålsson visar också att guvernören betraktade fria svarta som en samlad grupp oavsett var i Västindien de bodde.²⁹

I bokkapitlet ”Thirty-two lashes at quatre piquets” presenterar Fredrik Thomasson sina studier om lag och rättvisa på S:t Barthélemy. Exemplet visar hur brutalt rättssystemet på ön fungerade och skillnaderna jämfört med annan svensk rättsskipning, men också det rationella i slavlagarnas kroppsstraffning inom produktionssystemet.³⁰ Eftersom slavar inte fick äga var ekonomiska straff meningslösa, straffarbete likaså – slavarne befann sig ju redan i motsvarande position.³¹

En utgångspunkt för Pålssons studier är sociologen Immanuel Wallersteins världssystemteori med dess modell för kolonialt samspel mellan centrum och periferi, där centrum dominerar och tar hem vinsterna.³² Modellen har kritiserats och utvecklats av Jeppe Mulich till ett ”microregional framework of analysis” som bättre passar in på det regionala samspel som små kolonialmakter som de danska och svenska i Västindien var en del av. Neutralitet och handel gjorde det nödvändigt att etablera nätverk med omgivande kolonier och att förhålla sig öppet till migration och informationsflöden.³³

Mulich utgår från de danska kolonierna i S:t Barthélemys närhet som han beskriver som ”particularly open to outside influences owing to the relatively weak administrative and military infrastructure of the empire, their reliance on foreign trade, their demographic composition, and the period of foreign imperial occupation during certain critical junctures in the history of the region”.³⁴

Han lanserar begreppet ”inter-imperial microregion”, definierat som ”a geographical area inhabited by multiple polities, with a particularly high density of relations and interactions

---

²⁹ Ale Pålsson, 'Smugglers before the Swedish throne : Political activity of free people of color in early nineteenth-century St Barthélemy'. *Atlantic Studies*, 14(3), 318–335, 2017. <<https://doi.org/10.1080/14788810.2017.1331064>> (21/5 2019), s. 318.

³⁰ Thomasson (2016), s. 285.

³¹ *Ibid.*, s. 291.

³² *Ibid.*, s. 30.

³³ *Ibid.*, s. 31.

³⁴ Jeppe Mulich, 'Microregionalism and intercolonial relations: the case of the Danish West Indies, 1730–1830,' *Journal of Global History* 8 (2013) <<https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-global-history/article/microregionalism-and-intercolonial-relations-the-case-of-the-danish-west-indies-17301830/4EBCC0DD06E202B8C9F574F04EA61B9C>> (21/5 2019). s. 73.

between and across the formal boundaries of these polities”.³⁵ Rörligheten kan gälla varor, information och människor, men också kommersiella och politiska processer och nätverksbildningar. Maktkopplingar som sträcker sig utanför mikroregionen bildar underlag för konflikter där maktens lokala representanter interagerar med mer regionalt inriktade grupper som handelsmän, sjömän, jordägare, slavar och infödda.³⁶

Enligt Pålsson var suppliker ”en viktig del av det politiska livet på S:t Barthelemy och möjligen mer avgörande för det politiska beslutsfattandet än deltagande i det koloniala rådet”.³⁷ När han skriver om suppliker handlar det oftast om sådana som ställts till guvernören och rådet, vilket var det vanligaste. Suppliker med politiskt innehåll riktades till kungen och svenska myndigheter främst när kommunikationen med eller förtroendet för guvernören var brutet eller i fall där folkgruppen fria svarta utsatts för felbehandling.³⁸

I sin avhandling om kommissioner och den absoluta statens maktutövning i Sverige på 1600- och 1700-talen skriver Marie Lennerstrand om hur den absoluta kungamakten vid sidan av olika former av envägskommunikation legitimerade sitt styre genom att ta emot undersåtarnas klagomål i form av suppliker. ”På så sätt kunde den ideologiskt viktiga funktionen att visa omsorg om folket uppfyllas.”³⁹ Men kommunikationskanalen fungerade inte bara legitimerande utan gav också viktig information om förhållanden i lokalsamhället som de styrande kunde agera utifrån.⁴⁰

Andreas Würzler skriver om centraleuropeiska tidigmoderna suppliker, som han betraktar som en möjlighet att lösa socialhistoriens problem att fånga upp röster utanför elitskikten.⁴¹ De ger röst till ”(ordinary) people’s interests and experiences”.⁴² Genom suppliker kunde nya grupper bidra till att sätta den politiska agendan och tvinga makten att reagera på problem.⁴³

---

³⁵ Ibid., s. 74.

³⁶ Ibid.

³⁷ Pålsson (2016), s.224.

³⁸ Ibid., s. 170.

³⁹ Marie Lennerstrand, *Rättvisans och allmogens beskyddare: den absoluta staten, kommissionerna och tjänstemännen, ca 1680-1730* = The protector of people and law : the Swedish absolute state, the commissions and the civil servants, 1680-1730, Acta Universitatis Upsaliensis, Diss. Uppsala : Univ.,Uppsala, 1999, s. 31.

⁴⁰ Ibid., s. 32.

⁴¹ Andreas Würzler, 'Voices From Among the 'Silent Masses': Humble Petitions and Social Conflicts in Early Modern Central Europe' *International Review of Social History*; Cambridge Vol. 46, Iss. S9, (Dec 2001).

<<https://doi.org/10.1017/S0020859001000311>> (21/5 2019), s. 11.

⁴² Ibid., s. 34.

⁴³ Ibid., s. 31-32.

Som forskningsobjekt öppnar de för olika teoretiska ingångar: närläsning i hermeneutisk tradition, kvantitativa analyser och mikrohistoriska rekonstruktioner.⁴⁴

Martin Almbjärs avhandling *The Voice of the People?* (2016) är den första systematiska svenska studien över suppliker. Den behandlar i första hand de som lämnades in till frihetstidens riksdag, men ger ändå god inblick i kommunikationskanalens funktion. Suppliker kunde överbrygga avstånd och hierarkier men hade också tydliga begränsningar. Få människor från lägre samhällsskikt fick tillgång till riksdagens supplikkanal och antalet kvinnor som använde den minskade under Almbjärs undersökningperiod (1719-1772).⁴⁵

1.4 Metod och teori

1.4.1 Kvalitativ och kvantitativ metod

Jag har läst igenom samtliga underdåniga ansökningar som inkom under perioden 1820-1839, sammanställt dem i en kvantitativ studie och därefter gått vidare med en kvalitativ studie där jag närläser och jämför ansökningar enligt en tematisk uppdelning, en så kallad mixad metod.

Den kvantitativa studien presenteras i en tabell med sju parametrar som dels åskådliggör och kategoriserar källmaterialet för fortsatt analys, dels ger underlag för en kvalitativ studie.

Kvantitativ metod innebär att undersöka mängd och metodiken kommer ursprungligen från ämnen som sociologi. Ofta har det handlat om bearbetning av stora mängder data.⁴⁶ Eftersom mängden data är begränsad i det här fallet har jag valt att inte redovisa resultat i procent eller ytterligare tabeller, utan integrerat dem i löpande text.⁴⁷

Kvalitativ metod handlar om att uttolka mening och innebörd i de undersökta texterna.

Metoden passar bra för att närstudera och dekonstruera begränsade material, som periodens underdåniga ansökningar.

1.4.2 Diskursanalys

Textanalys är egentligen flera olika metoder, med ursprung i lingvistik. Diskursanalys är en av dem. Den har utvecklats med utgångspunkt i filosofen Michel Foucaults tankar. För honom

---

⁴⁴ Ibid., s. 34.

⁴⁵ Martin Almbjär, *The voice of the people?: supplications submitted to the Swedish Diet in the Age of Liberty, 1719-1772*, Department of historical, philosophical and religious studies, Umeå University, Diss. Umeå : Umeå universitet, 2016, Umeå, 2016 <<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-124423>> (21/5 2019), s. 244.

⁴⁶ Louise Berglund & Agneta Ney, *Historikerns hantverk: om historieskrivning, teori och metod*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015, s. 157.

⁴⁷ Eva Eggeby, 'Frågeställningen avgör metoden' i Gabriela Bjarne Larsson (red.), *Forma historia: metodövningar*, Studentlitteratur, Lund, 2002, s. 222-223.

innebar diskurs inte bara en allmän språklig ordning, utan ett system som formar människors handlingar och sätter ramar för tänkandet. Enligt Berglund/Ney i *Historikerns hantverk* är diskursanalys ”ett sätt att komma åt hur makt konstruerades i samhället”, men också dess förändring över tid.⁴⁸

Foucaults egen syn på diskursbegreppet formuleras bland annat i den tryckta föreläsningen *Diskursens ordning* från 1970 om språk, makt och spel: ”... jag antar att diskursproduktionen i varje samhälle på en och samma gång kontrolleras, väljs ut, organiseras och fördelas av ett visst antal procedurer vilkas roll är att avvärja dess makt och hot, att bemästra dess slumpmässighet och att kringgå dess tunga, skrämmande materialitet”.⁴⁹

En handboksbeskrivning av diskursanalys för sociolingvistik som är tillämpbar även på den här undersökningen har formulerats av Lena Lind Palicki:

Det kan handla om hur olika aktörer förhåller sig till makt i det kommunikativa sammanhanget, vilka förgivettaganden en argumentation bygger på, hur argument i en text legitimeras eller hur aktörerna positionerar sig själva och mottagarna. Ett sätt att göra det på kan vara att visa på vilka som inkluderas och exkluderas i ett visst sammanhang. På så sätt kan man se vilka normalföreställningar som finns i texten – vad som tas för givet, självklart och normalt.⁵⁰

Ett par andra kompletterande kvalitativa metoder som tas upp i *Historikerns hantverk* är också tillämpbara. Komparativa metoder syftar till att komma åt grundläggande strukturer och olikheter, användbart för att jämföra drag i ansökningar från olika grupper i ansökningarna.⁵¹ Ansökningarna ger också möjlighet att sätta fokus på individer, bland andra tjänstemannen Anders Bergstedt som återkommer i ett antal ansökningar med starkt personligt innehåll.⁵²

1.4.3 Politisk kultur

Pålsson har begränsat sitt urval till att bara behandla kollektiva suppliker, jag har valt att läsa samtliga Underdåniga ansökningar från perioden för att få en helhetsbild, men fokuserat på de som kan ge upplysningar om livsvillkor och politisk kultur på ön.

---

⁴⁸ Berglund och Ney (2015), s 159-160.

⁴⁹ Michel Foucault, *Diskursens ordning: installationsföreläsning vid Collège de France den 2 december 1970*, B. Östlings bokförl. Symposion, Stockholm, 1993, s. 7.

⁵⁰ Lena Lind Palicki, ”Diskursanalys”, Sally Boyd & Stina Ericsson (red.), *Sociolingvistik i praktiken*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015, s. 195-213, 2015, s.201.

⁵¹ Berglund och Ney, s. 161-62.

⁵² Ibid, s. 112 och 162.

För att bättre kunna tolka materialet utgår undersökningen också från ett teoretiskt ramverk för analys av politisk kultur. Ansökningarna kan tolkas som en funktion för kommunikation och kontroll mellan centrum (moderland) och periferi (koloni), men också som ingångar för att förstå den regionala koloniala kontexten, samspelet mellan och livsvillkoren för olika folkgrupper i kolonin och tidens uppfattningar om samhälle och rättvisa.

I sin avhandling konstaterar Ale Pålsson att det är väl etablerat inom svensk tidigmodern historieforskning att använda politisk kultur som teoretiskt verktyg. Han refererar till Eva Österberg, som introducerade ett synsätt som kombinerar underliggande värderingar om politiska händelseförlopp och deras uttryck i historiska dialoger. Det kulturella, politiska och sociala blandas i analysen.⁵³

Österberg skriver i sin uppsats ”Bönder och centralmakt i det tidigmoderna Sverige. Konflikt-kompromiss-politisk kultur” från 1989 om hur ”den politiska kulturen baserades på ömsesidiga beroenden stat-bönder och på förekomsten av legala institutioner/ ... /som satte lokalsamhället i stånd att på fredlig väg kommunicera med centralmakten”.⁵⁴ Med politisk kultur avser hon inte tillfällig politisk taktik, utan ”en kombination av bakomliggande värderingar om vad som ska räknas till politik samt hur politik ska drivas och de uttryck som dessa värderingar tar sig i en historiskt bestämd dialog”.⁵⁵

Suppliker kan ses som en sådan institution för lokalsamhällets kommunikation med en (i det här fallet mycket avlägsen) centralmakt. Teoretiska utgångspunkter finns även i den forskning om suppliker som jag refererat under 1.3.

En annan förutsättning är en grundläggande inblick i den speciella koloniala kontexten i Karibien för ”små” kolonialmakter som Sverige och Danmark. Här bidrar exempelvis Jeppe Mulichs forskning (hans mikroregionala ramverk för analys presenteras också i forskningsdelen).

---

⁵³ Pålsson (2016), s. 26-27.

⁵⁴ Eva Österberg, 'Bönder och centralmakt i det tidigmoderna Sverige: konflikt - kompromiss - politisk kultur', Scandia (Lund), 1989 (55), 153-154, 1989, s. 74.

⁵⁵ Ibid., s. 76.

1.5 Källor och källkritik

Riksarkivets S:t Barthélemysamling omfattar 75 volymer och 6,5 hyllmeter.⁵⁶ Delar av den är digitaliserad, bland annat Underdåniga ansökningar till Kungl. Maj:t 1820-1873.⁵⁷ Under perioden 1820-1839 inkom totalt 22 olika ärenden som visas i 147 bilder (varje bild visar ett uppslag, det motsvarar alltså nästan 300 sidor handskriven text).

Källmaterialets äkthet och närhet bör kunna betraktas som god. De avfotograferade ansökningarna är undertecknade av avsändarna, i några fall rör det sig om avskrifter. De händelser som beskrivs ligger oftast tidsmässigt nära formuleringen av ansökningarna (även om postgången till Sverige för de som skickades från S:t Barthélemy tog tid).

Man kan också tänka sig att ansökningar förkommit eller hamnat på fel plats i arkiven. Jag har dock valt att inte söka efter fler och inte heller att försöka få besked om hur de besvarades, utan har betraktat det källmaterial som finns tillgängligt i arkivet som en lämplig avgränsning.

Ansökningarna är genom sin funktion behäftade med tendens. De handlar ju om önskemål och klagomål och beskrivningen av händelser och sakförhållanden präglas av detta. Även presentationen av de ansökande påverkas av ambitionen att framstå som vederhäftiga och lojala med majestätet. Detta bör man vara uppmärksam på, samtidigt som det är just i sin egenskap av partsinlägga som supplikerna blir intressanta. Funktionen avslöjar de ansökandes verklighetsuppfattning och politiska ställningstaganden.

Representativiteten diskuteras redan under 1.3. Underdåniga ansökningar gav möjlighet för bredare folklager att göra sin röst hörd, exempelvis fria svarta, men samtidigt fanns tydliga begränsningar i förutsättningar och tillgänglighet. Till exempel saknas helt ansökningar av och om slavar, som utgjorde den största och mest utsatta folkgruppen på ön.

Tre ansökningar är inte användbara för uppsatsens syfte, eftersom de inte ger några upplysningar om politisk kultur eller villkor på ön. Det gäller nummer 3 och 20, som rör ansökningar om bidrag eller tjänst från personer som saknar erfarenheter från ön och nummer

---

⁵⁶ Riksarkivet, Stockholm. Om S:t Barthélemysamlingen (SBS).

<<https://sok.riksarkivet.se/?Sokord=S%3At+Barthelemysamlingen&page=1&postid=Arkis+A0972644-9AB7-11D5-A700-0002440207BB&tab=post&FacettState=undefined%3Ac%7C#tab>>(2019-05-21).

⁵⁷ Riksarkivet, Stockholm. S:t Barthélemysamlingen (SBS), Diverse, SE/RA/2411/3/2/(1820-1873). Vol XXII B.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00002#?c=&m=&s=&cv=1&xywh=-2190%2C-300%2C10299%2C5342>(2019-05-21).

19 som inte är digitaliserad utan förvaras i ett annat arkiv (dock refereras det till innehållet i ansökan nummer 22).⁵⁸

Flest ansökningar är skrivna på franska, tio stycken. Nio ansökningar har skrivits på svenska, två på engelska och en på spanska. I några fall förekommer flera språk i samma ansökan. Generellt var engelska vanligare i Gustavia, medan franska mest talades på landsbygden. Franska används även i kommunikationen mellan infödda svenskar och det verkar ha varit oproblematiskt att blanda språken i förvaltningssammanhang.

Citat från de handskrivna ansökningarna kommer att återges med modern stavning av orden, dock kommer ordföljd och meningsbyggnad behållas oförändrad. Engelska citat återges direkt i löpande text utan översättning, medan franska och spanska återges översatta, med originaltexten i fotnoter.

2. Undersökning

En tabell som redovisar de inkomna ansökningarna sorterade efter placering i arkivet, omfång, inkomstdatum, avsändare, kategori, anledning och språk finns som bilaga 1.

2.1 Tilltal i ansökningarna

Hur tilltalar man makten? För att suppliker skulle accepteras och nå resultat krävdes en underdånig stil och argumentation som följde en viss struktur. Almbjär berättar om speciella brevställare i ämnet.⁵⁹ Men institutionen byggde också på tydliga förväntningar på majestätet, idén om en nådig och barmhärtig kung som förväntades legitimera sin politiska makt genom att agera generöst mot supplikanter.⁶⁰

I ansökningarna märks den underdåniga karaktären tydligt i ordval och förhållningssätt. De inleds med ”Stormäktigaste, Allernådigaste konung!”, ”Most Mighty and Gracious King” och ”Sire!” och innehåller återkommande referenser till kungens stora makt och barmhärtighet.

Pålsson poängterar att supplikens form var väl så viktig som åsikten.⁶¹ Att inte iaktta tillräcklig respekt kunde leda till bestraffning för uppstudsighet, ibland bara utifrån tonen – något som i sig förklarar stilgrepp som vi i vår tid kan uppfatta som överdrivet servila. Särskilt

---

⁵⁸ Siffrorna hänvisar till tabellen över periodens underdåniga ansökningar. Se bilaga 1.

⁵⁹ Almbjär (2016), s. 120.

⁶⁰ Ibid., s. 60.

⁶¹ Pålsson (2016), s. 136.

riskfyllt kunde det vara för fria svarta som argumenterade för utökade rättigheter.⁶² Det fanns alltså gränser för hur man tilltalar makten som inte fick överträdas, och de skilde sig åt beroende på avsändare. Tjänstemän kunde däremot uttrycka obekväma åsikter utan risk för bestraffning.⁶³ Sannolikt var ramarna vidare även för andra vita.

Skillnaden går att se i ansökningarna där tonen generellt är rakare i de som är skrivna av infödda svenskar än i de som är skrivna av fria svarta (men de följer ändå konventionerna om underdånighet). Olikheter kan förstås också handla om skilda språkliga kulturer. Exempelvis sticker ansökningen från spanske Manuel Maria Moraton ut som mer servil än någon annan. Han inleder sin framställning ”mycket ödmjukt knäfallande vid de mest nådiga fötterna av det mest nådiga majestätet, kysser Eder så nådiga hand...”,⁶⁴ för att sedan återkommande referera till majestätets fullkomlighet och nåd, ibland på varannan eller var tredje rad.⁶⁵

2.2 Rättvisa och jämlikhet

The class to which your petitioners belong is excluded from those advantages which the other enjoys, and is subject to many peculiar and galling Grievances from which the other is exempt ...⁶⁶

Den näst vanligaste anledningen till ansökningar under perioden är klagomål över orättvisor och ojämlikhet som drabbar fria svarta (tre ansökningar) men också en infödd svensk. När det gäller politisk kultur är de här ansökningarna de intressantaste. De som skriver vänder sig till centralmakten i kulturella, politiska och sociala frågor som är relevanta för regionen.

En ansökan som inkom 4 januari 1823 är skriven av Samuel Richardson.⁶⁷ Hans sysselsättning framgår inte av ansökan.

Texten handlar om ett rättsfall där hans bror Joseph Richardson dödats och flera andra fria svarta skadats i samband med ett bråk mellan stadsmilisen och en orkester som skulle spela

---

⁶² Ibid., s. 161.

⁶³ Ibid, s. 232.

⁶⁴ ”...muy humildemente postrado a los Mas Graciosos Pies, de la Majestad mas graciosa, besa Vuestra tan graciosa Mano...”, min övers. ⁶⁴ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Manuel Maria de Moraton 3/5 1820, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873) <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00008#?c=&m=&s=&cv=7&xywh=-1547%2C-10%2C9377%2C4934> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från Manuel Maria de Moraton 3/5 1820).

⁶⁵ UA från Manuel Maria de Moraton 3/5 1820 <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00015#?c=&m=&s=&cv=14&xywh=-1548%2C-11%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

⁶⁶ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Ardoin, Beaujour, Bigard m fl 17/5 1831, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873). <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00122#?c=&m=&s=&cv=121&xywh=-2128%2C-270%2C10156%2C5280> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från Ardoin m fl 17/5 1831).

⁶⁷ UA från Samuel Richardson 4/1 1823. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00032#?c=&m=&s=&cv=31&xywh=-1549%2C-12%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

vid firandet av prinsens födelsedag. Han kopplar bråket till att guvernören (Johan Norderling) delat ut sprit till milisen.

Richardson tillskriver kungen ”great mildness”, ”Fatherly goodness” och även ”impartial Justice, to all his Subjects in General, not regarding whether Rich or poor or the difference of Color of them, knowing very well, that we all, white or black, are Men – and of the same Gods Creation”.⁶⁸

Han berättar att liket inte undersöktes förrän han själv och andra skickat in en supplik till guvernören, och då var det alltför förruttnat för att undersökningen skulle kunna ge resultat. Suppliken ledde också till att guvernören betraktade undertecknarna som ”Rebels and Conspirators”. Ett tjugotal vittnen som Richardson samlat förhöordes inte och rättegången slutfördes aldrig.⁶⁹

Enligt Richardson berodde det på att guvernörens ”Confidential friend” Peter Peterson erkände inför rätten att han riktat sitt svärd mot Joseph Richardson. Nu ber han kungen att rättsfallet ska öppnas på nytt. Han informerar också om att rättsosäkerheten inte är någon nyhet:

”I most humbly take the liberty (at the same time) to mention, that this same neglect and delay (in most similar cases) has even been observed, to have taken place, during all this present Governors administration.”⁷⁰

Det finns ytterligare en ansökan, insänd samma datum, som huvudsakligen handlar om rättvisa och som anklagar guvernören Johan Norderling för vänskapskorruption och maktmissbruk. I det här fallet är den inskickad av en infödd svensk, köpmannen och officeren David Ludvig Falkman.

Han inleder: ”Olyckliga äro de undersåtar, vilka till ett avstånd, av mer än artonhundra mil, befinnas åtskilda, från en älskad konung, till vilken de, under förtrycket, kunna bönfalla om

---

⁶⁸ UA från Samuel Richardson 4/1 1823.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00032#?c=&m=&s=&cv=31&xywh=-1549%2C-12%2C9377%2C4934> (21/5 2019)

⁶⁹ UA från Samuel Richardson 4/1 1823.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00033#?c=&m=&s=&cv=32&xywh=1374%2C1760%2C4839%2C2546> (21/5 2019).

⁷⁰ Ibid. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00035#?c=&m=&s=&cv=34&xywh=-1550%2C-13%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

rättvisa, mot våld och tyranniskt behandlande.”⁷¹ Han konstaterar att möjligheten finns att vända sig till kungen i skrift, men att många inte känner till sin lagliga rätt eller saknar förutsättningar att utöva den. Guvernörens ”självtagna och missbrukade makt” berövar många egendom, framtid och frihet.⁷² Han hävdar att han själv drabbats av våld och orättvisa genom att Norderling försökt svärta hans karaktär och förvisa honom från ön utan laglig grund. Guvernören ska bland annat ha anklagat honom för att inte erkänna faderskap och därmed underhåll för en fjortonårig flicka (som han själv förnekar faderskap till).

Till ansökan är bifogad en avskrift av Norderlings order till Falkman att lämna ön och Falkmans svar på orden. Norderlings motivering för utvisningen är oprecis: ”Till bibehållande av anständighet och lugn, i vårt lilla samhälle”. Han anför också att Falkman varken har hustru, barn eller fast egendom på ön.⁷³ En avskrift av Falkmans svar är också bifogat. Han anser att hans status som invånare, borgare, officer och köpman är viktigare än att ha hustru, barn och fast egendom och tänker inte lämna ön utan laglig anklagelse och order från rådet. Han skriver ändå att guvernörens åtgärd ”härleder sig ifrån ett gott hjärta till mig”.⁷⁴

Den andra ansökningen från en person i gruppen fria svarta inkom 9 september 1825 och är skriven av köpmannen Philippe Bigard. Även han klagar över guvernör Norderlings behandling. Bigard ”kastar sig ned inför Hans Majestäts tron för att be honom mycket respektfullt om upphörande av de orättvisa handlingar som hans excellens Herr Norderling, Hans majestäts guvernör på ön S:t Barthélemy utövar...”.⁷⁵ Enligt Bigard hyser Norderling ett gammalt hat mot hans far och försöker misskreditera och ruinera deras gemensamma handelshus.

---

⁷¹ Riksarkivet, Underdånig ansökan från David Ludvig Falkman 4/1 1823, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873). <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00036#?c=&m=&s=&cv=35&xywh=-1605%2C-1%2C9095%2C4727> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från David Ludvig Falkman 4/1 1823).

⁷² UA från David Ludvig Falkman 4/1 1823. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00037#?c=&m=&s=&cv=36&xywh=-2129%2C-274%2C10139%2C5271> (21/5 2019).

⁷³ UA från David Ludvig Falkman 4/1 1823. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00040#?c=&m=&s=&cv=39&xywh=-2130%2C-275%2C10139%2C5271> (21/5 2019).

⁷⁴ UA från David Ludvig Falkman 4/1 1823. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00041#?c=&m=&s=&cv=40&xywh=-2131%2C-276%2C10139%2C5271> (21/5 2019).

⁷⁵ ”...se jette au pied du trone de Votre Majesté pour la supplier tres respectueusement de faire cesse les actes d’injustice que Son Excellence Mr Norderling, Gouverneur pour Votre Majesté de l’isle de St Barthélemy excerce”, (Min övers.) Riksarkivet, Underdånig ansökan från Philippe Bigard 9/9 1825, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873). <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00042#?c=&m=&s=&cv=41&xywh=-2081%2C-250%2C10037%2C5217> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från Philippe Bigard 9/9 1825).

Ett exempel är att handelshuset förbjudits att hålla konsignationslager av varor från Venezuela, samtidigt som det varit tillåtet för andra handelshus. Han har också vittnen som berättar om hot som uttalats mot en kapten han samarbetat med för att förmå honom att vända sig till ett annat handelshus, liksom flera andra exempel på rättsliga övertramp och särbehandling.

Som ”undergiven” och ”trogen” undersåte vänder han sig till majestätet för att be om ”det skydd och den rättvisa som han är skyldig alla sin lojala undersåtar”. Han avslutar med önskemål om lyckliga dagar och framgång för tronen.⁷⁶

En tredje ansökan från representanter för gruppen fria svarta inkom den 17 maj 1831 och är undertecknad av ett kollektiv av ”Merchants, Burghers and Natives of this Island of Saint Bartholomew, For themselves and the Class to which they belong”.⁷⁷ Bland de närmare 40 undertecknarna märks B. Bigard. Det kan röra sig om fadern och kompanjonen till Philippe Bigard som skrev föregående ansökan men kanske mer sannolikt en yngre medlem av samma släkt.⁷⁸ Bland undertecknarna finns också en S:t Rose Bigard.

Efter försäkringar om lojalitet och trohet mot monarken, som de också hänvisar till som ”the Fountain of Justice” överlämnar de ett ”Statement of the Grievances and Disabilities under which they Labour”. De beskriver sig själva som “a numerous and widely increasing class/.../ averaging an equal aggregate of Prosperity, Education, Native Talent, Enterprise and Perseverance”.⁷⁹

De ansökande tar upp tre klagomål. Det första handlar om att de saknar möjligheter att rösta till och bli valda till styrande församlingar på ön. En konsekvens är att den domstol som fria svarta ställs inför inte är opartisk: ”the interests and Rights of One part of the community, are brought in collision with those of the other”.

Det andra klagomålet handlar om att de till skillnad från vita enligt lag är uteslutna från representativa funktioner i det lokala styret, exempelvis som rådgivare och åldermän.

---

⁷⁶ UA från Philippe Bigard 9/9 1825

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00043#?c=&m=&s=&cv=42&xywh=1656%2C1247%2C4835%2C2544> (21/5 2019).

⁷⁷ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00121#?c=&m=&s=&cv=120&xywh=-1720%2C51%2C9175%2C4769> (21/5 2019).

⁷⁸ Pålsson nämner förutom den äldre B Bigard en B Bigard Jr som skrivit under suppliker. Pålsson (2016), s. 172.

⁷⁹ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00122#?c=&m=&s=&cv=121&xywh=-1166%2C-276%2C9066%2C4770> (21/5 2019).

Thus, intellect being measured by colour, and complexion made the touchstone of eligibility, your petitioners literally comp(ose) in the land of their birth, or adoption, a great body of outlaws, not made so by any crimes of their own/.../ feeling the more deeply the legalized wrongs that have so long been inflicted upon them, and the contemptuous indifference, and neglect, with which their anomalous civil condition has been regarded.⁸⁰

Det tredje klagomålet är att de utesluts från andra samhällsfunktioner som skulle vara öppna för alla svenska undersåtar, inom exempelvis polis och militär. Detta endast på grund av deras härkomst och hudfärg.

Det fjärde och sista klagomålet gäller tjänstemäns frihet att efter eget tycke välja beteckning för personer ur gruppen, de kan "without dread of inquiry or reprimand either brand your petitioners with the insulting epithets of 'free coloured' or withhold the same".⁸¹

I stället för att neutralisera eller motarbeta fördomar bidrar de lokala lagstiftande och juridiska församlingarna till att förstärka dem, "wantonly adding insult to injury". De ansökande beskriver generella villkor som gäller alla i deras "klass", men de utsätts också för andra hinder grundade på fördomar. Nu ber de om "that equality of rights and privileges, to which in common with every class of your majesty's subjects, they are unquestionably entitled".⁸²

De hänvisar också till att de engelska, franska och holländska kolonialmakterna erkänt rättigheter och avskaffat hinder. "Your petitioners have the mortifying satisfaction of knowing that, in almost every other island they may enjoy that equality of rights, which is denied them in their own."⁸³ De ansökande anser sig vara de enda i den karibiska övärlden som fortfarande utsätts för dessa oförtjänta hinder.⁸⁴

De förklarar också att språkbruket i deras ansökan är starkt men nödvändigt för att avslöja deras svårigheter och att de iakttar "the obedience and respect which have been claimed by

---

⁸⁰ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00123#?c=&m=&s=&cv=122&xywh=-1720%2C50%2C9174%2C4769> (21/5 2019).

⁸¹ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00124#?c=&m=&s=&cv=123&xywh=489%2C1006%2C6964%2C3664> (21/5 2019).

⁸² UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00126#?c=&m=&s=&cv=125&xywh=1281%2C1506%2C6966%2C3665> (21/5 2019).

⁸³ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00126#?c=&m=&s=&cv=125&xywh=1281%2C1506%2C6966%2C3665> (21/5 2019).

⁸⁴ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00123#?c=&m=&s=&cv=122&xywh=-1720%2C50%2C9174%2C4769> (21/5 2019).

their immediate rulers”. De berömmar guvernören, James H Haasum, för hans ”manly firmness and unremitting zeal, which he has invariably exhibited, in his exertions to counteract the designs of party, and maintain tranquility in the colony”. De ser det som en tröst att Haasum vill förbättra situationen, trots ”the delicate circumstances, in which it has been his misfortune to be placed”.⁸⁵

Avslutningsvis hänvisar de åter till kungens rättvisepatos och ber om befrielse ”from their degraded state of political bondage, free them from subjection to the restrictions the most abating and unjust...”⁸⁶ I ett följebrev till kolonialministern Gustaf af Wetterstedt, ber de även om hans stöd för ansökan, som de hävdar görs i namn av två tredjedelar av Gustavias invånare.⁸⁷

Analys

Alla de fyra ansökningarna berör orättvisor där man önskar att kungen griper in. Två av de som skriver är köpmän, en ett kollektiv av köpmän och den fjärde har oklar grupptillhörighet. I tre av fyra fall kommer de ansökande från folkgruppen fria svarta.

Pålsson framhåller suppliker som det huvudsakliga medlet för fria svarta att förbättra sin ställning på S:t Barthélemy.⁸⁸ Supplikerna kan ses som en del av ”a larger political movement in the Caribbean, where free people of colour sought improved legal, economic and political rights”.⁸⁹

Samuel Richardson skriver i sin ansökan om svarta personer som angripits av ”some white Persons (as it is said), who it appears – began to act, in the most violent and hostile manner, towards the others”.⁹⁰ Han efterfrågar ett ingripande av kungen för att uppnå rättvisa i fallet. Argumentationen baseras på ett jämlikhetsargument, som han anser borde vara självklart, men inte verkar vara det i kolonins elit. I texten förutsätter han dock att kungen står för en högre etik där fattigdom och hudfärg inte vägs in. Han framhåller också att guvernören låtit

---

⁸⁵ UA från Ardoin m fl 17/5 1831.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00127#?c=&m=&s=&cv=126&xywh=1074%2C467%2C6962%2C3663> (21/5 2019).

⁸⁶ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00128#?c=&m=&s=&cv=127&xywh=1720%2C49%2C9173%2C4769> (21/5 2019).

⁸⁷ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00130#?c=&m=&s=&cv=129&xywh=1721%2C48%2C9173%2C4769> (21/5 2019).

⁸⁸ Pålsson (2016), s. 231.

⁸⁹ Ibid, s. 158.

⁹⁰ UA från Samuel Richardson 4/1 1823.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00033#?c=&m=&s=&cv=32&xywh=-1722%2C47%2C9173%2C4769> (21/5 2019).

egenintresse (vänskapskorruption) störa den juridiska processen även i andra fall. Att vända sig till kungen är ett tydligt sätt att be en central makt rätta till orättvisor på lokal nivå. Richardson är noga med att förhålla sig respektfull och beskriver sig själv som "most dutiful and most faithful subject".⁹¹

I sin ansökan skriver Philippe Bigard om guvernörens orättvisa behandling av hans far och deras gemensamma handelshus. I texten finns inga direkta hänvisningar till sämre behandling på grund av hudfärg, men den behandling de utsätts för har sannolikt samband med en politisk konflikt om rättigheter som relateras i Pålssons avhandling. Redan 1812 hade en supplik sänts in av nio fria svarta män (minst två av dem med efternamnet Bigard) om "the disqualification of Colour and Complexion, and the disparities of it" när det gäller rättigheten att rösta och representeras. Supplikanterna drog en gräns för sina krav vid svarta som ägde fast egendom, slavar var inte inkluderade.⁹² En annan supplik skriven tio år senare, också undertecknad av personer med efternamnet Bigard, klagar på att guvernör Norderling låtit piska tre fria svarta män utan rättegång. Supplikanterna argumenterar inte mot själva kolonialsystemet, snarare anser de att det skadas av att fria svarta män betraktas som rättslösa. De ser sig själva som tillhöriga en annan klass än slavar.⁹³

Suppliken ledde till att Norderling fick en reprimand från det svenska kolonialdepartementet – ett exempel på att centrala myndigheter i Sverige använde suppliker från S:t Barthélemy för att få information om lokalsamhället och agera på den på det sätt som Lennersand beskrivit.⁹⁴ Den centrala myndigheten fruktade en utveckling som den på Haiti om inte fria svarta behandlades juridiskt korrekt.⁹⁵

Norderling försvarade sig med att hänvisa till fria svartas brutalitet och att de hade samröre med en grupp som kallades Sainte Clique (bestående av svenskar som var oppositionella till Norderling, ledd av prästen Fredrik Adolf Lönner).⁹⁶ Särskilt fördömde Norderling Philippe Bigard, som han anklagade för stöd till väpnade kupp försök i Puerto Rico och Guadeloupe. Strax innan suppliken sändes in hade Bigard varit arresterad.⁹⁷

---

⁹¹ UA från Samuel Richardson 4/1 1823.

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00035#?c=&m=&s=&cv=34&xywh=-1723%2C46%2C9173%2C4769 (21/5 2019).

⁹² Pålsson (2016), s 156.

⁹³ Ibid., s.157-58.

⁹⁴ Lennersand (1999), s. 32.

⁹⁵ Ibid., s. 159.

⁹⁶ Ibid..

⁹⁷ Ibid., s. 160.

Precis som Richardson är Bigard ändå noggrann med att förhålla sig respektfull till den högre maktinstansen och understryker sin trofasthet som undersåte. Som konstaterats under 2.1 var det en avgörande faktor för att fria svarta skulle kunna nå framgång med suppliker.

Den ansökan som skrivits av David Ludvig Falkman verkar vid första anblicken handla om en personlig konflikt med guvernör Norderling, som Falkman lyfter upp till en principiell nivå. Så kan förstås delvis vara fallet, men det finns också en annan tänkbar bakgrund. Pålsson nämner Falkman bland deltagarna i den oppositionella gruppen Sainte Clique.⁹⁸ År 1822 klagade Norderling i en rapport till hemlandet över gruppens oppositionella inställning och att han utsatts för förolämpningar. I Gustavia spreds anonyma smädeskrifter riktade mot guvernören, i en anklagas han för korruption, nepotism (vännen Peter Peterson och svärsonen, blivande guvernören Haasum, pekades ut) och att ha en promiskuös hustru.⁹⁹

Falkmans namn förekommer också i en fullmakt kopplad till de fria svarta köpmännens ansökan ("företrädde vid upprop, invånaren av denna ö herr David Ludvig Falkman i dess egenskap av laga ombud för fria kulörta handlanden Joseph DeGout").¹⁰⁰ Norderlings agerande gentemot Falkman kanske mest kan kopplas till politisk opposition och att han stått nära gruppen fria svarta köpmän. En sådan politisk koppling går inte att belägga i ansökan, men retoriskt står Falkmans text nära de fria svartas ansökningar.

Falkmans ansökan är liksom Richardsons ett sätt att vända sig till den centrala makten för att påtala lokalt maktmissbruk och korruption, med hänvisning till principer om jämlikhet och rättvisa. Han beskriver hur Norderlings maktmissbruk tar ifrån människor egendom, frihet och skydd vilket enligt konstitutionen tillkommer även "den ringaste av Kungl. Majts, och Sveriges undersåtar".¹⁰¹ Samtidigt motiverar Falkman också sin rätt att få stanna kvar på ön med tjänster han gjort fäderneslandet som soldat, att han inte dragit på sig skulder och undvikit att "blanda sig i guvernementssaker, eller uti publika gräl, för exempel uti den oangenäma händelsen 1810, vid vilket tillfälle jag var, kanske den enda neutral..."¹⁰² Här

---

⁹⁸ Pålsson (2016), s 191.

⁹⁹ Ibid., s. 202.

¹⁰⁰ UA från Ardoin m fl 17/5 1831.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00129#?c=&m=&s=&cv=128&xywh=648%2C282%2C6861%2C3609> (21/5 2019)

¹⁰¹ UA från David Ludvig Falkman 4/1 1823.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00037#?c=&m=&s=&cv=36&xywh=-523%2C585%2C4765%2C2507> (21/5 2019).

¹⁰² UA från David Ludvig Falkman 4/1 1823.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00039#?c=&m=&s=&cv=38&xywh=-1119%2C270%2C5718%2C3008> (21/5 2019).

argumenterar han på ett sätt som mer påminner om andra infödda svenskars (se kapitel 2.3). Han verkar hur som helst ha fått stanna i Gustavia, så sent som 1834 är han kyrkvärd.¹⁰³

Den tredje ansökan från fria svarta är inskickad av ett kollektiv och utformad närmast som ett manifest för mänskliga, eller åtminstone medborgerliga rättigheter (dock tas inte heller här slavars villkor upp). De ansökande listar punkter där de utsätts för politiska orättvisor och klagar också över fördomar de tvingas utstå, bland annat genom de svenska tjänstemännens nedlåtande attityd.

Pålsson beskriver fördelarna för fria svarta, både på S:t Barthélemy och andra västindiska öar, med att positionera sig som undersåtar inom det koloniala systemet, något som också särskilde dem från slavbefolkningen. ”By pressing the legal obligations of the king and state towards their subjects, they could receive protection that would not have been granted if they had turned directly to the local administration.” Skrivandet av suppliker var en fredlig form av aktivism, men kunde ändå innehålla underförstådda kopplingar till den haitiska revolutionen och risken för uppror.¹⁰⁴

Samtidigt var det nödvändigt för de lokala tjänstemännen att balansera mellan moderlandets önskemål på kolonin, regionala villkor och skilda lokala intressen, på det sätt Mulich beskriver. Här fanns också ett utrymme för påverkan.¹⁰⁵

Enligt Pålsson kunde fria svarta i princip bara vara politiskt aktiva i frågor som direkt berörde dem som grupp. De var inte representerade i det koloniala rådet och förekommer inte som undertecknare av suppliker tillsammans med vita köpmän eller andra som inte tillhör deras egen grupp.¹⁰⁶ Men den här gruppens ansökan tyder på högre anspråk och en starkt position. De beskriver sig som köpmän och infödda men säger sig också representera majoriteten av stadens invånare. De presenterar sig med stolthet som en växande och betydelsefull klass och stärker sina argument och sin position ytterligare genom att hänvisa till utvecklingen på omgivande öar där deras likar fått förstärkta rättigheter.

---

¹⁰³ Hellström s. 192.

¹⁰⁴ Pålsson (2016), s.158 och 173.

¹⁰⁵ Mulich (2013), s 74-75 och 78-79.

¹⁰⁶ Pålsson 2016, 172.

I följebrevet till Wetterstedt uttrycker de förhoppningen att hans ”known urbanity” ska medföra en positiv syn på deras ansökan, en sätt att positionera sina egna synpunkter som modernare, mer kosmopolitiska.¹⁰⁷

För säkerhets skull ber undertecknarna kungen om ursäkt för sitt starka språkbruk, men understryker att de inte ifrågasätter det lokala styrets maktanspråk. Tvärtom hyllar de guvernören James H Haasum, något som kan betraktas som ett taktiskt drag i relationen till en makthavare.¹⁰⁸ Alternativt innebar Haasums tillträde faktiskt en förändring i sättet att se på underordnade grupper. Tio år senare uttrycker han sig så här om slavar i en rapport till hemlandet: ”Även om slaven nu är placerad längst ned på den sociala skala så är han för den skull inte sämre lottad vad gäller intelligens och utveckling ifråga om civilisation och moral.”¹⁰⁹

2.3 Bistånd och tjänster

...dömd att tillbringa 17 år på en klippa mitt i havet, 3000 mil från sitt hemland, under en brinnande himmel i ett förfärligt klimat – offrande för plikten sin hälsa, till och med sitt liv...¹¹⁰

Den vanligaste anledningen till underdåniga ansökningar under perioden är enskildas önskemål om ekonomiskt bistånd, tjänster, permission eller benådning från straff. De åtta ansökningarna kommer alla från infödda svenskar och fem av dem berör samma person: tjänstemannen Anders Bergstedt.

I den undersökta periodens första ansökan (13 januari 1820) beskriver han först de stora insatser han gjort för kolonin.¹¹¹ Han är den som tjänat kronan längst tid på ön (14 år). Genom sina insatser har han försett fäderneslandet med inkomster som ökat år från år. Han har byggt

---

¹⁰⁷ UA från Ardoin m fl 17/5 1831. < https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00131#?c=&m=&s=&cv=130&xywh=1724%2C45%2C9173%2C4769> (21/5 2019)

¹⁰⁸ Den svenska tjänstemannastaben var liten, och Pålsson skriver om vikten av att hålla sig väl med överheten eftersom kritik ofta betraktades som personligt betingad. Pålsson (2016), s. 171.

¹⁰⁹ Citerad och översatt i Rolf Sjöström: ”En nödvändig omständighet”: Om svensk slavhandel i Karibien’, s. 41-57, Granqvist, Raoul (red.), *Svenska överord: en bok om gränslöshet och begränsningar*, B. Östlings bokförl. Symposion, Eslöv, 1999, s. 49.

¹¹⁰ ”... condamné à rester 17 ans sur un rocher au milieu de l’océan, éloigné de 3000 miles de son pays, sous un ciel brûlant et un climat affreux – tout en sacrifiant à son devoir sa santé, sa vie même...” (Min övers.) Riksarkivet, Underdånig ansökan från Charlotte Caroline Bergstedt, 9/9 1825, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873). <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00045#?c=&m=&s=&cv=44&xywh=1968%2C910%2C4408%2C2291> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från Charlotte Caroline Bergstedt 9/9 1825).

¹¹¹ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Anders Bergstedt 13/1 1820, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873). <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00005#?c=&m=&s=&cv=4&xywh=471%2C2270%2C4408%2C2291> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från Anders Bergstedt 13/1 1820).

upp ett regelverk för kontroll av fartyg och därmed ökat tullinkomsterna (något som också gjort honom hatad av delar av befolkningen), han har etablerat sjukhus och stadskassa på ö, arbetat för kyrkan och räddat befolkningen från svält under en period av amerikanskt embargo 1808. Han byggde också upp öns milis under guvernörens överinseende, men blev sedan fängslad och därefter förvisad till USA av en del av milisen, något som blev början till hans olycka.

Bergstedt är nu i Sverige, men saknar anställning och har hamnat i fattigdom och misär. En orkan har orsakat stora skador på hans fastigheter på S:t Barthélemy. Han hoppas nu att kungen ska uppfylla tidigare löften om ersättning för förlusterna och ber också om att bli återinsatt som tjänsteman på ön, alternativt att komma ifråga för en annan tjänst, exempelvis som konsul vid Barbareskkusten (Nordafrika). Han förhör sig också om andra tjänster i hamnar, sjukhus eller handelsmagasin.

I ett följebrev ställt till kolonialministern Gustaf af Wetterstedt tar han upp att Danviks militära hospital saknar föreståndare, en tjänst han tror skulle passa honom.¹¹² Han beskriver sig själv som ”den mest ödmjuka och mycket lydiga, samt också mest lojala och trogna undersåten och tjänaren”.¹¹³

Nio månader senare återkommer han med en ny ansökan. Hans egendom ska ha belagts med kvarstad med anledning av oavslutade affärer med köpmannen John James Vaucrusson. Han, hustrun och deras sexårige son löper risk att dö av svält.¹¹⁴ Därför begär han ersättning för sina förluster.

Bergstedt dör 10 juni 1825. I en ansökan inkommen i september samma år efterfrågar hans änka Charlotte Carolina Bergstedt pension med hänvisning till de stora tjänster maken gjort för fäderneslandet.¹¹⁵ Hon hänvisar till dokument om vad han åstadkom under sin anställning under åren 1796-1812. Han ska ha höjt tullinkomster, minskat statens omkostnader och

---

¹¹² UA från Anders Bergstedt 13/1 1820.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00006#?c=&m=&s=&cv=5&xywh=-1169%2C-279%2C9066%2C4770> (21/5 2019).

¹¹³ ”Le très humble et très obeissant comme aussi le plus loyal et le pus fidel sujet et serviteur”. (Min övers.) UA från Anders Bergstedt 13/1 1820.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00005#?c=&m=&s=&cv=4&xywh=471%2C2270%2C4408%2C2291> (21/5 2019).

¹¹⁴ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Anders Bergstedt 9/10 1820, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873).

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00031#?c=&m=&s=&cv=30&xywh=472%2C2271%2C4408%2C2291> (21/5 2019).

¹¹⁵ Äktenskapet ingicks 1823, efter hans tid på S:t Barthélemy. Anders Bergstedt,

<<https://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/18655>>, Svenskt biografiskt lexikon (art av Sverker Ek.), (21/5 2019).

deltagit i komplicerade förhandlingar med brittiska och franska makthavare (avskrifter av dokument från förhandlingar på Guadeloupe och Martinique 1806 och 1807 är bifogade).

För att bryta ”den dåliga sinnesstämning , som var förhärskande bland kolonins invånare, tog han också initiativ till ett tryckeri och grundade en tidning, som mycket bidrog till att sprida ut ljus och förbättra invånarnas medvetande”.¹¹⁶

Enligt änkan förlorade Bergstedt de tillgångar han sparat ”för sina gamla dagar och för sin familj” då han drogs in i guvernör Ankarheims konkurs.

Under dessa beklagliga omständigheter, där allt bidrar till att tynga ned mig, skulle jag förtvivla om det inte vore för min upphöjde kungs storsinta rättvisa: Den kan inte tillåta att hustrun och sonen till en nitisk tjänsteman sjunker ned i misär, en tjänsteman som för att vara användbar för sin kung och sitt fädernesland, dömde sig att tillbringa 17 år på en klippa mitt i havet, 3000 mil avlägsen från hemlandet, under en brinnande himmel och i ett förfärligt klimat – allt offrande för plikten, sin hälsa, sitt liv, sina känslor och den tillvaro han kunnat framleva i hemlandet.¹¹⁷

Hon hänvisar också till att exemplet (om kungen väljer att inte bistå henne) skulle kunna verka avskräckande för andra som vill tjäna fäderneslandet. Ansökan är undertecknad ”Mycket ödmjukt”.¹¹⁸

I april 1831 inkommer en (till stora delar likalydande) ansökan från änkan och i oktober samma år ytterligare en, den här gången riktad till drottningen.

I den berättar hon om makens tjänster för fäderneslandet, det uppskattade minne och rykte om nit och integritet som han lämnat efter sig i kolonin och de olyckliga omständigheter som ledde till att han förlorade sin förmögenhet. Hon saknar nu helt inkomster från kolonin och

---

¹¹⁶ ”... le mauvais esprit, qui régnait parmi les habitants de la Colonie, il y a fait venir un imprimerie et a fondé un Journal, qui a beaucoup contribué à répandre les lumières et à améliorer l’esprit des habitants”. (Min övers.) Riksarkivet, Underdånig ansökan från Charlotte Caroline Bergstedt, 9/9 1825, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873).

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00045#?c=&m=&s=&cv=44&xywh=1968%2C910%2C4408%2C2291> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från Charlotte Caroline Bergstedt 9/9 1825).

¹¹⁷ ”Dans ces circonstances déplorables, où tout contribue à m’accabler, je serois un proie du désespoir, si j ne me rappellais point la justice manganime de mon Auguste Roi; Elle ne permettra pas, que la veuve et le fils d’un fonctionnaire, qui, afin d’être utile à son Roi, et à sa patrie, s’est condamné à rester 17 ans sur un rocher au milieu de l’océan, éloigné de 3000 mils [sic!] de son pais, sous un ciel brûlant et un climat affreux – tout en sacrifiant à son devoir sa santé, sa vie même, ses affections, et le sort, qu’il aurait pu le faire dans sa patrie.” (Min övers.) Riksarkivet, UA från Charlotte Caroline Bergstedt 9/9 1825

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00045#?c=&m=&s=&cv=44&xywh=1968%2C910%2C4408%2C2291> (21/5 2019).

¹¹⁸ ”Très humblement.” (Min övers.) Riksarkivet, , UA från Charlotte Caroline Bergstedt 9/9 1825

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00046#?c=&m=&s=&cv=45&xywh=1967%2C909%2C4408%2C2291> (21/5 2019).

kan inte ge deras son någon utbildning och fostran. Därför ställer hon sitt hopp till att drottningen ska ta upp henne bland sina pensionärer. Hon ber också majestätet att ursäkta de åtgärder hon vidtagit, men lovar att om hon blir upptagen kommer hon att betrakta kronans skuld till henne som ”mer än betald”.¹¹⁹

Ansökan kompletteras med två dokument. Det första är en intygan från överfältläkaren Ekman om att änkan inte längre kan förtjäna sitt uppehälle på grund av försämrad syn och hälsa och därför är i behov av understöd. Det andra är en sammanställning av meriter som Bergstedt skrivit 1823, då han sökte en konsulstjänst i Bilbao. Här förtydligas vad han åstadkommit: förbättringar av civil administration på ön, stadskassa, gator och vattenledningar, höjning av tull som gett goda inkomster till staten och inrättande av boktryckeri och tidning. ”Efter förefallna oroliga uppträdanden på Ön, varav jag nödgades övergiva densamma och lämna min syssla, och efter en svår sjukdom i Amerika beslöt jag återvända till Fäderneslandet och ankom till Stockholm.”¹²⁰

En annan kvinna som skriver är soldathustrun Johanna Christina Stankevitz. I en ansökan från 28/3 1822 berättar hon att hennes man tagit värvning tre år tidigare, avseglat till S:t Barthélemy och lämnat henne utan ekonomiska medel med ett spädbarn. Hon har klarat sig ”genom flit och arbetsamhet”, men nu har sjukdomar tillstött. Hon vänder sig till ”Eder Kungl. Maj:ts människoälskande fadershjärta, med bönfällen att allernådigaast bliva hulpen med någon hjälp och understöd, för att, vid piltens tillväxande kunna dana honom, till en i sitt stånd värdig medborgare”.¹²¹

Gunnar Anderssons ansökan som inkom 19/1 1821 är bokstavligen ett nödrop från dödscellen: ”Inom Fängelsets mur suckar en Sveas forna försvarare, som nu är belagd med kedjor, och vågar i sin förtvivlan till Eder Kungl. Maj:ts nådiga behjärtande i underdånighet

---

¹¹⁹ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Charlotte Caroline Bergstedt 21/10 1831, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873). <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00135#?c=&m=&s=&cv=134&xywh=-1551%2C-14%2C9377%2C4934> (21/5 2019) (hädanefter förkortat UA från Charlotte Caroline Bergstedt 21/10 1831).

¹²⁰ UA från Charlotte Caroline Bergstedt 21/10 1831, <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00138#?c=&m=&s=&cv=137&xywh=-1552%2C-15%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

¹²¹ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Johanna Christina Stankevitz, 28/3 1822, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00023#?c=&m=&s=&cv=22&xywh=-1553%2C-16%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

framföra följande: Mitt brott är att uti en olycklig huvudyrsel hava strukit Fänriken och Batteriofficeren Härstädes Herr von Platen, att död därav följt...”¹²²

Han är dömd att mista högra handen, halshuggas och steglas. Han erkänner och ångrar sitt brott, ”varför jag med tårar, ledd av hoppets svaga stjärna, träder fram för Eder Kungl. Maj:ts tron, anropandes Nåd och Skänk av ett liv, för vilket bojan förut varit okänd och som alltid varit offrat uti stridens faror åt Fosterlandets självständighet, varav min kropp, höljd av ärofulla blessyrer, för evigt bär vittne”.¹²³ Han återberättar sin livshistoria: han tog värvning vid 14 års ålder vid livgardet till häst, tjänade där i 18 år som soldat och underofficer, därefter i åtta vid flottan innan han kom till S:t Barthélemy 1819, ”föranledd därtill av ett olyckligt äktenskap”. Listan på slag där han deltagit är lång, vid ett (Ratan i Västerbotten 1809) tilldelades han tapperhetsmedalj efter att ha skadats i halsen och bakre delen av huvudet.¹²⁴

Skadan gör honom ”stundom huvudyr, då ett dunkande även sig infinner”. Han anser att yrseln, i kombination med solhettan, ligger bakom händelsen: ”Mina nerver spändes, allt mörknade för mina ögon, jag såg ej, jag hörde en röst och min hand åsyftade den, som mina känslor icke begärde.”¹²⁵

Han anser sig redan dubbelt straffad ”genom dels detta tropiska klimat och dels genom mitt hårda fängslande på den långa tid jag kommit att förbliva i mitt mörka fängelse, där jag endast genom ett galler hälsas av den uppgående morgonsolens skymt, varigenom mina krafter under tyngden av förtvivlan, fasa och ånger avtaga och skynda kanske förgängelsen till mötes” och anför nu flera skäl till benådning: hans många tjänster för fäderneslandet, tapperhetsmedaljer och blessyrer, uppsåtet att inte skada, lång arresttid och ”detta tropiska klimats elaka verkningar å främlingar från Norden”. Dessutom behövs han fortfarande ”för en förtvivlad

---

¹²² Riksarkivet, Underdånig ansökan från Gunnar Andersson, 19/1 1821, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00025#?c=&m=&s=&cv=24&xywh=-1554%2C-17%2C9377%2C4934 (hädanefter förkortat UA från Gunnar Andersson, 19/1 1821).

¹²³ UA från Gunnar Andersson, 19/1 1821

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00026#?c=&m=&s=&cv=25&xywh=-1555%2C-18%2C9377%2C4934 (21/5 2019).

¹²⁴ UA från Gunnar Andersson, 19/1 1821

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00027#?c=&m=&s=&cv=26&xywh=-1556%2C-19%2C9377%2C4934 (21/5 2019).

¹²⁵ UA från Gunnar Andersson, 19/1 1821

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00027#?c=&m=&s=&cv=26&xywh=-1556%2C-19%2C9377%2C4934 (21/5 2019).

maka och gråtande barn”.¹²⁶ Ansökan är undertecknad ”Underdånigaste undersåte, Gunnar Andersson, vice sergent”.¹²⁷

En ansökan om avsked från tjänsten som tillförordnad befälhavare för milisen på ön inkom 14/10 1828 från Leonard Treffenberg. Den är kortfattad men innehåller en meritförteckning där hans militära karriär både på före och efter tiden på ön finns listad. Bland annat har han också deltagit i slaget vid Ratan.¹²⁸

En ansökan som inkom 2/2 1830 är skriven av livmedikus Erik af Edholm för guvernementsläkaren Jacob Leuréns räkning. Han anhåller om ett års permission och hemresa för Leurén: ”Under ett sjuttonårigt vistande i Västindien skall hans hälsa blivit så försvagad, att han anser sin välfärd bero på beviljandet av denna underdåniga ansökning...”¹²⁹

Analys

Samtliga ansökningar i den här kategorin kommer från infödda svenskar: tjänstemän och soldater och deras anhöriga. Det finns en tydlig skillnad jämfört med ansökningarna från fria svarta. Där de fria svarta diskuterar jämlikhet och rättvisa som grund för klagomål och önskemål hänvisar de infödda svenskarna i första hand till lojalitet, trofasthet och tjänster som de utfört för fäderneslandet och förväntar sig hjälp med hänvisning till kungens (och i ett fall drottningens) upphöjda egenskaper och välvilja.

De ansökande verkar också vända sig till den centrala makten med ett högre mått av självförtroende och inkludering, även i de fall som man pläderar utifrån utsatta situationer som fattigdom eller fångenskap. Kanske handlar det delvis om kunskap – de infödda svenskarna hade bättre kännedom om hemlandets hierarkier och vilken argumentation som är gångbar (exempelvis tar de båda kvinnliga ansökande upp behovet av fostran/utbildning av deras söner till goda samhällsmedborgare). Flera av ansökningarna stöder sig också på dokument från betrodda källor: läkarintyg eller dokumentation av förtjänster.

---

¹²⁶ UA från Gunnar Andersson, 19/1 1821

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00028#c=&m=&s=&cv=27&xywh=-1557%2C-20%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

¹²⁷ UA från Gunnar Andersson, 19/1 1821

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00029#c=&m=&s=&cv=28&xywh=-1836%2C-167%2C9933%2C5226> (21/5 2019).

¹²⁸ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Leonard Treffenberg, 14/10 1828, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00098#c=&m=&s=&cv=97&xywh=-1559%2C-22%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

¹²⁹ Riksarkivet, Underdånig ansökan från Erik af Edholm, 2/2 1830, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00120#c=&m=&s=&cv=119&xywh=-1560%2C-23%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

Anders Bergstedt listar noggrant vad han åstadkommit på S:t Barthélemy och vilka ekonomiska vinster det inneburit för kronan. Han förväntar sig kompensation för förlorad egendom och hjälp att hitta nya tjänster. Han hänvisar också till att hustrun och sonen blir lidande. Det som inte framgår i ansökningarna är att guvernören Ankarheim anklagat honom och tjänstemannakollegan Fahlberg för förskingring av allmänna medel i samband med myteriet.¹³⁰ Den senare kom även att dömas för högförräderi.¹³¹

Bergstedts änka fortsätter argumentationen efter hans död och understryker ytterligare hans stora insatser och de uppoffringar som tillvaron på S:t Barthélemy inneburit för honom, bland annat det hårda klimatet (sannolikt baserat på hans berättelser, de gifte sig först 1823 då han befann sig i Sverige). Hon framhåller sin fattigdom och flit, men det finns också mer krävande toner i argumentationen. Om hon inte får bistånd kan det exempelvis verka ”avskräckande för dem som senare skulle bli frestade att följa i hans fotspår”.¹³²

Soldaten Gunnar Anderssons böneskrift inifrån dödscellen är både en förklaring av förmildrande omständigheter kring dråpet han anklagas för och en lista över hans insatser för kung och fosterland. Skadan han ådragit sig i slaget vid Ratan ligger bakom den huvudyrsel som ledde till dråpet av officeren. Han beskriver sig själv som en enkel men lojal och tapper soldat och hänvisar till tidigare befäl som kan bekräfta hans ord.¹³³ Som ytterligare skäl till benådning hänvisar han till det för nordbor svåra klimatet, hustrun och barnen som behöver honom och det hårda straff han redan fått genomlida.

Johanna Christina Stankevitz och Charlotte Carolina Bergstedt är två av totalt tre kvinnor som skriver ansökningar under perioden. Kvinnor förekommer enbart i egenskap av änka eller hustru och deras ansökningar handlar om ekonomiska omständigheter relaterade till deras män. Den patriarkala tendensen i kolonin bekräftas av Pålssons undersökning: ”Kvinnor var

---

¹³⁰ Anders Bergstedt, <https://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/18655>, *Svenskt biografiskt lexikon* (art av Sverker Ek.), hämtad (21/5-2019).

¹³¹ Samuel Fahlberg, <https://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/14963>, *Svenskt biografiskt lexikon* (art av Ingegerd Hildebrand.), (21/5-2019).

¹³² ”Un pareille exemple seroit par là trop décourageant pour ceux qui pourrait dans la suite être tentés de marcher sur ses traces.” (Min övers.), UA från Charlotte Caroline Bergstedt 11/4 1831.
<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00133#?c=&m=&s=&cv=132&xywh=2090%2C-30%2C4406%2C2290> (21/5 2019).

¹³³ UA från Gunnar Andersson 19/1 1821,
<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00029#?c=&m=&s=&cv=28&xywh=-1561%2C-24%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

/.../ generellt oförmögna inom den dåvarande politiska kulturen att avbilda sig själva som politiska subjekt”, skriver han när det gäller öns tidning.¹³⁴

Sjukdomar och andra svårigheter kopplade till det ovana klimatet återkommer i flera av ansökningarna. Mulich skriver om hälsoaspekter som ett påtagligt problem för gruppen: ”These Scandinavian civil servants were far from prepared for the tropical diseases existing in the colonies, and a not insignificant number of them spent the majority of their time in the colonies bedridden, often dying before they could even finish their period of service.”¹³⁵

2.4 Ekonomi och handelsvillkor

Undertecknade handelsmän, fyllda av lust att förbättra, så långt möjligt, det nödläge som kolonin befinner sig i, och att skydda den från den ruin utan återvändo, som den hotas av/... /tar sig friheten/.../ att underställa/.../ er vishet några ändringar i existerande regelverk...¹³⁶

Tre ansökningar under perioden behandlar handelsvillkor, två ekonomiska frågor i samband med guvernörers frånfälle och en ekonomiska förutsättningar för den katolska församlingen.

Det mest omfattande ärendet av alla under den undersökta perioden inkom den 8 januari 1827 och är inskickat av öns koloniala råd och guvernören James H Haasum. Totalt rör det sig om 46 bilder, alltså över 90 sidor text. Större delen utgörs dock inte av själva ansökan, som är 7 sidor lång, utan av protokoll från rådets möten från den 23 juni till den 17 oktober 1826. De avskrivna protokollen innehåller bland annat den 10 sidor långa inlaga från 11 köpmän som är grunden till rådets diskussion och ansökan, olika beräkningar av tullar och avgifter (samt jämförelser med förhållanden på andra öar) och inlagor där rådets olika ledamöter deklarerar sina åsikter i frågan.

Köpmännen efterfrågar sänkt tull i vissa fall och förändrade avgifter i andra ”under åberopande av den här allmänt rådande fattigdomen och öns handels närvarande lägervall [vanvård, förfall]”.¹³⁷ Rådet anser dock inte att nuvarande utgifter och belopp är för

---

¹³⁴ Pålsson (2016), s. 233.

¹³⁵ Mulich (2013), s. 79.

¹³⁶ ”Les Négocians soussignés, animés du désir de voir améliorer, autant que possible l'état de détresse, où se trouve la Colonie, afin de la préserver de la ruine sans rétors, dont elle est menacé, prennent la liberté/.../de soumettre/.../à votre Sagesse quelques altérations aux Ordonnances existantes...” (Min övers.) Riksarkivet, Underdånig ansökan från Haasum m fl, 8/1 1827, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00055#?c=&m=&s=&cv=54&xywh=-1562%2C-25%2C9377%2C4934> (21/5 2019) (Hädanefter förkortat UA från Haasum m fl 8/1 1827).

¹³⁷ UA från Haasum m fl 8/1 1827 <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00050#?c=&m=&s=&cv=49&xywh=-1563%2C-26%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

betungande eller verkar till handelns förfall. Man är ändå beredd att förändra benämningar och vissa avgifter för att uppmuntra handeln, men kan inte besluta om detta på egen hand utan hänskjuter avgörandet till kungen.

Den viktigaste frågan gäller den utgående tullen, som köpmännen vill ta bort på grund av svårigheten att få avsättning för amerikanska produkter ("vilka utgöra egentliga föremålet för öns handel").¹³⁸ De amerikanska skeppen hade i det här läget fått direkt tillgång till nästan alla västindiska öar för att avsätta sina varor.

Köpmännens inlaga inleds med konstaterandet att S:t Barthélemy har ögruppens sämsta förutsättningar för jordbruk, befolkningen är helt beroende av handeln. Den nuvarande situationen hotar att leda till ruin utan återvändo.¹³⁹ Därför presenterar de en förslagslista på 13 punkter för att förbättra handelsvillkoren. Med inlagan följer också en lista på kvantiteter av olika varor som köpmännen anser ska få försälgas från fartyg i hamnen utan avgift.

Två ansökningar handlar om guvernörers förvaltning och spelet kring deras privata och kolonins samlade ekonomi. Båda inkom 4 september 1829.

I det första fallet handlar det om arvingar till guvernör Hans Henrik Ankarheim som vill få ut fordringar de tilldömts av kammarätten. Det 30 sidor långa ärendet (som delvis består av fullmakter från arvingar) handlar till stor del om efterspelet till myteriet år 1810 som berörs i avsnittet om Bergstedts ansökan under 2.3. Det gäller dels förskottsutbetalningar av lön som gjorts till Bergstedt och Fahlberg innan de förvisades från ön, dels vad som hände med förvaltningens och rådets medel i samband med myteriet. De båda tjänstemännen och guvernören var gemensamt ansvariga för en större penningssumma. I samband med myteriet fördelade de "för Kronans säkerhet" pengarna mellan sig för att hemföras till Sverige och avlämnas. Medel ska sedan ha förskingrats av Fahlberg och Bergstedt.¹⁴⁰

I det andra fallet skriver guvernör Johan Norderlings änka Jeanne Madeleine Norderling om fordringar på kronan som hennes make inte kvitterat ut på grund av dödsfallet. Hon begär att få ut pengarna och hänvisar till sin makes tjänst i sin presentation: "Änka efter en tjänsteman

---

¹³⁸ UA från Haasum m fl 8/1 1827 <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00051#?c=&m=&s=&cv=50&xywh=-1564%2C-27%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

¹³⁹ UA från Haasum m fl 8/1 1827 <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00054#?c=&m=&s=&cv=53&xywh=-1565%2C-28%2C9377%2C4934> (21/5 2019).

¹⁴⁰ Riksarkivet, Underdånig ansökan från guvernör Ankarheims sterbhus, 4/9 1829, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00103#?c=&m=&s=&cv=102&xywh=-1566%2C-29%2C9377%2C4934> (21/5 2019); Anders Bergstedt, <https://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/18655>, *Svenskt biografiskt lexikon* (art av Sverker Ek.), hämtad (21/5-2019).

som tjänat Ers Majestätet och hans upphöjda föregångare med nit och ära under 34 år, varav 17 som domare och guvernör vid denna koloni,/.../ minnet av dessa tjänster talar för mig".¹⁴¹

En ansökan från köpmannen Pierre Dautant inkommen 22 juni 1836 handlar om rättsliga turer runt ett fartyg från Venezuela där han ägde en del av lasten. Fartyget behövde repareras och det skedde i Gustavias hamn, ”med förhoppningen att vara nyttig för landet och skapa arbete för arbetare tyngda av fattigdom på grund av arbetsbristen”.¹⁴² När arbetet inletts steg två matrosar i land och blev arresterade, senare dömdes både de, kaptenen och styrmannen till böter. Det är svårt att få klarhet i händelseförloppet, men Dautant anser att domaren missuppfattat ärendet och vill göra kungen uppmärksam på riskerna med den stelbenta rättstillämpningen. Kaptenen kommer att beklaga sig till andra ”och därigenom få andra främmande (skepp) att överge denna hamn, vars existens helt är beroende av främmande handel/... /det gäller alla invånare utan undantag”.¹⁴³

Spanjoren Manuel Maria de Moratons ansökan från den 3 maj 1820 berör problem för handeln i ett specifikt fall, ett bedrägeri som han anser sig vara utsatt för av den lokale kompanjonen John Joseph Cremony.¹⁴⁴

Ansökan från den katolska församlingen som inkom 8/10 1836 handlar delvis om öns försämrade ekonomiska villkor. Den utbredda fattigdomen medför att de katolska undersåtarna inte har råd att betala lön till en präst och de ber om understöd till lön av kungen för att uppnå ”religiös säkerhet”. ”Utan denna nåd återstår oss bara ett alternativ, att leva nästan som vildar, eller att lämna kolonin”, skriver kyrkvärden Jean Portelli.¹⁴⁵

---

¹⁴¹ ”Vevue d’un officier qui a servi Votre Majesté et ses Auguste prédécesseurs avec zèle et honneur pendant quarante trois ans, dont dix sept comme juge et Gouverneur de cette Colonie,/.../ le souvenir de ces services plaidera pour moi.” (Min övers.) Riksarkivet, Underdånig ansökan från Jeanne Madeleine Norderling 4/9 1829, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00116#?c=&m=&s=&cv=115&xywh=-295%2C660%2C6968%2C3666> (21/5 2019).

¹⁴² ”...à les faire farie ici, dans l’intention d’être utile au pays et faire travailler les ouvriers qui sont accablés de misère par le manque de travail...” (Min övers.) Riksarkivet, Underdånig ansökan från Pierre Dautant, 22/6 1836, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00145#?c=&m=&s=&cv=144&xywh=-296%2C659%2C6968%2C3666> (21/5 2019).

¹⁴³ ”... et par là éloigner les étrangers d’aborder ce port dont l’existence depend entièrement du commerce étranger pour l’existence de de ses habitans sans exception...” (Min övers.) Ibid.

¹⁴⁴ UA från Manuel Maria de Moraton 3/5 1820, <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00008#?c=&m=&s=&cv=7&xywh=913%2C488%2C8358%2C4398> (21/5 2019).

¹⁴⁵ ”Sans cette grâce, il nous reste qu’un alternatif, ou de vivre presque comme des sauvages, ou de quitter la Colonie.” (Min övers.) Riksarkivet, Underdånig ansökan från katolska församlingen, 8/10 1836, S:t Barthélemysamlingen, Diverse, SE/RA/2411/3/2 (1820-1873), <https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00147#?c=&m=&s=&cv=146&xywh=2229%2C1790%2C3571%2C1848> (21/5 2019).

Diskussioner om handelsvillkor förs också i två av de ansökningar som behandlats under 2.2. Philippe Bigards klagomål handlar delvis om orättvisa villkor som handelshuset utsatts för.¹⁴⁶ Även den ansökan som skrevs av en grupp fria svarta köpman berör villkor som begränsar deras möjligheter inom handeln, till exempel när det gäller kontraktsskrivande.¹⁴⁷

Analys

Den övergripande ekonomin och handelsvillkoren var avgörande för kolonins fortbestånd och de försämrade konjunkturen oroade olika grupper och individer i ansökningarna. Pålsson skriver att flertalet, kanske till och med majoriteten, av de suppliker han undersökt rörde ändrade handelsvillkor. Ett genomgående drag i dem är att det finns en grundförståelse för att stöd till enskilda köpmän gynnar hela ön.¹⁴⁸ Här finns dock en skiljelinje mellan fria svarta och vita köpmän: "...while free men of colour could in general mostly petition for their part of the community, white men, particularly white merchants, often petitioned for the benefit of the whole community, or at least the parts they considered relevant."¹⁴⁹

Att kolonins råd gick vidare med köpmännens ansökan till kungen visar på handelsvillkorens betydelse, liksom det stora utrymme frågan fick på mötena. Rådet diskuterade frågan på möten från den 23 juni till den 17 oktober 1826. Protokollen visar en tydlig skiljelinje mellan de tre svenska tjänstemännen (guvernören James H Haasum, justitiarien Lars Gustav Morsing och guvernementssekreteraren Carl Fischier) som ifrågasätter sänkta tullar, men söker kompromisser, och de tre valda ledamöterna William Haddocks, P Bertin och William Cock som genomgående stöder köpmännens förslag. De valda ledamöterna är själva köpmän, Cock är dessutom en av undertecknarna till inlagan.

Tjänstemännen vill främja handeln och hålla sig väl med lokala intressen, men har krav på sig att kolonin ska generera vinst till moderlandet. Som Bergstedts ansökningar visar är tullinkomsterna en väsentlig del. Mulich skriver om tjänstemännens besvärliga balansgång:

---

¹⁴⁶ UA från Philippe Bigard 9/9 1825

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00043#?c=&m=&s=&cv=42&xywh=1013%2C1822%2C3320%2C1746> (21/5 2019).

¹⁴⁷ UA från Ardoin m fl 17/5 1831.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00124#?c=&m=&s=&cv=123&xywh=911%2C488%2C8358%2C4398> (21/5 2019).

¹⁴⁸ Pålsson (2016), s. 138.

¹⁴⁹ Ibid., s. 172.

”...if they veered too much to either side, they would end up falling out of favour with either local, regional, or national actors....”¹⁵⁰

Katolska församlingens ansökan vittnar också om nedgången för den lokala ekonomin, allt fattigare församlingsmedlemmar funderar på att lämna ön. Ansökan från guvernörernas anhöriga berör ekonomin i toppen av öns hierarki och krav på kronan som inte infriats. De ekonomiska konsekvenserna av myteriet 1810 har fortfarande inte retts ut och var skulden ligger finns det uppenbarligen skilda åsikter om. Ankarheim anklagade Bergstedt och Fahlberg för förskingring,¹⁵¹ medan Charlotte Carolina Bergstedt skriver att hennes make förlorade sina sparade medel eftersom han ”blev indragen i guvernör Ankarheims bankrutt”.¹⁵²

2.5 Diskussion och slutanalys

Tretton av de ansökningar jag undersökt är skrivna av enskilda vita. Av dem är åtta ansökningar skrivna av infödda svenska tjänstemän eller deras anhöriga (fem av dem av Anders Bergstedt eller hans änka) och tre av infödda svenska soldater eller deras anhöriga. Tre ansökningar är skrivna av kollektiv som sannolikt består av vita. Tre ansökningar är skrivna av fria svarta, i ett fall ett kollektiv av köpmän som säger sig representera två tredjedelar av Gustavias befolkning.

En stor grupp som saknas i materialet är slavarna. En annan kategori som sannolikt inte finns med som ansökande är sjömän (i något fall är grupptillhörigheten oklar), även om villkor för kaptener och sjömän diskuteras i vissa ansökningar.

Betydligt fler vita än fria svarta skriver alltså till kungen under perioden, men om man väger in att Anders Bergstedt och hans änka tillsammans skrev fem ansökningar blir balansen jämnare. Skillnaden i ämnesval är tydlig. De infödda svenskarna skriver oftare om privatekonomi och personliga behov av bistånd och lyfter fram egna förtjänster, medan teman som orättvisor och ojämlikhet återkommer i de fria svartas ansökningar, ofta relaterat till gruppens villkor.

---

¹⁵⁰ Mulich (2013), s. 78.

¹⁵¹ Anders Bergstedt, <https://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/18655>, *Svenskt biografiskt lexikon* (art av Sverker Ek.), hämtad (21/5-2019).

¹⁵² UA från Charlotte Caroline Bergstedt 9/9 1825

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00045#?c=&m=&s=&cv=44&xywh=-112%2C1849%2C4795%2C2523> (21/5 2019).

Det är tydligt att det inte bara var guvernör Norderling som såg fria svarta på olika västindiska öar som en samlad grupp. Till exempel visar ansökningarna på god inblick i villkoren för fria svarta på andra öar. Kontakterna verkar ha varit täta, något som också stämmer med Mulichs iakttagelser om informella nätverk i regionen.¹⁵³ Även om de var geografiskt åtskilda såg sig fria svarta som juridiskt och politiskt förbunda genom det koloniala systemet enligt Pålsson.¹⁵⁴

I sammanfattningen av sin avhandling skriver han om ett möte mellan två olika politiska kulturer på S:t Barthélemy: ”Den ena var en svensk auktoritär och militär kultur, grundad i gustaviansk absolutism men som fortsatte under Bernadotte-regimen efter 1810. Den andra var en maritim atlantisk kultur, med influenser från och kopplingar till radikala rörelser i Frankrike, Nordamerika, Haiti och Sydamerika.”¹⁵⁵ Han tolkar myteriet 1810 i ljuset av konflikten. Det som tidigare antogs handla om motsättningar mellan franska och brittiska delar av befolkningen har enligt hans slutsatser snarare sin grund i skilda uppfattningar om rättigheter mellan befolkningen och de svenska tjänstemännen, myteristerna inspirerades av ”ett nytt politiskt språk där rättigheter och folklig kraft stod i fokus”.¹⁵⁶

De här skiljelinjerna mellan olika politiska kulturer avspeglar sig tydligt i de ansökningar som undersökts. Rättigheter och jämlikhet oberoende av hudfärg och rikedom betraktas som normalföreställningar i ansökningar som Samuel Richardsons och de fria svarta köpmännens, men även i David Ludvig Falkmans (som kan tänkas ha liknande inspiration).

De svenska tjänstemännen och soldaterna samt deras anhöriga utgick i stället från en konservativ kungatrogen agenda och efterfrågar belöningar eller bistånd för de insatser som de gjort för fäderneslandet. Vanligt är att hänvisa till begrepp som nit, plikt och lojalitet (något som även Falkman gör i sin ansökan). Som mer inkluderade i den svenska kulturen än de fria svarta har de också fördelar i kommunikationen med centralmakten, till exempel bättre kunskap om språkliga koder och hierarkier i moderlandet.

Den lokala befolkningen kunde i stället positionera sig inom det koloniala systemet och spela på motsättningen mellan lokal och central makt på det sätt Pålsson uppmärksammat.¹⁵⁷ Det

---

¹⁵³ Mulich (2013), s. 73.

¹⁵⁴ Pålsson (2016), s. 173.

¹⁵⁵ Ibid., s. 233.

¹⁵⁶ Ibid., s. 231.

¹⁵⁷ Ibid., s.173.

finns flera exempel på den strategin i ansökningarna, exempelvis Richardsons och de fria svarta köpmännens.

Samtidigt erbjöd det lilla, relativt isolerade samhället och den trånga maktkretsen på S:t Barthélemy fallgropar. Kritik kunde ofta uppfattas personligt.¹⁵⁸ Bigards, Falkmans och Richardsons ansökningar visar på riskerna med att komma på kant med lokala makthavare. Personligt maktmissbruk är också ett återkommande klagomål.

Handelspolitik är ett gemensamt intresse för olika grupper på ön: för att kolonin ska vara lönsam för moderlandet, men också för att undvika fattigdom för invånarna. Flera av de ansökningar jag undersökt berör villkor för handeln, framför allt den omfattande ansökan som skickats in av rådet med anledning av köpmannaförslaget om sänkta tullar och avgifter.

Protokollen som inkluderats i den ansökningen ger inblick i det lokala politiska spelet. De tre svenska tjänstemännen i rådet vill säkra fortsatta inkomster till kronan, även om de också är beredda till kompromisser, medan de valda ledamöterna förordar sänkta avgifter för att främja handeln. För tjänstemännen är det viktigt att leverera inkomster till moderlandet, något som också visar sig i Bergstedts och hans änkas ansökningar.

Trots att lång tid gått sedan myteriet 1810 lever det kvar som en skugga i flera ansökningar. Förlorare efterfrågar ekonomisk kompensation för sina förluster och tillsammans med andra revolter i området fungerar händelsen som påminnelse om att våld och uppror lurade strax under ytan i det koloniala samhället. Det svenska styret var inte självklart.

Würgler skriver om suppliker som en källa för att forska om människor utanför elitskikten, att finna uttryck för ”vanliga” människors erfarenheter.¹⁵⁹ Sådana perspektiv finns bara delvis representerade i de underdåniga ansökningarna. Liksom i Almbjärs forskning om suppliker under 1700-talet är de lägsta samhällsklasserna knappast representerade.¹⁶⁰ I första hand är det tjänstemännens, köpmännens och soldaternas värld vi möter. Kvinnor förekommer enbart genom sin koppling till männen och slaverna som utgjorde fundamentet för öns ekonomi nämns inte ens. Ändå ger ansökningarna inblick i exempelvis diskrimineringen som den fria svarta befolkningen upplevde, dödsångesten hos en gammal soldat som väntar på avrättning i en kvav fängelsecell och det snabba fallet för en tjänsteman som hamnat i onåd – från förmögen beslutsfattare till fattig arbetslös med problem att klara familjen från svält.

---

¹⁵⁸ Ibid, s. 171.

¹⁵⁹ Würgler (2001), s. 34.

¹⁶⁰ Almbjär (2016), s. 244.

3. Sammanfattning

I den här uppsatsen undersöks innehållet i Underdåniga ansökningar – böneskrifter som sändes till den svenske kungen från den västindiska kolonin S:t Barthélemy under 1820- och 1830-talen. Syftet är att bidra med kunskap om politisk kultur och livsvillkor för olika folkgrupper. Den lilla bergiga ön hade dåliga förutsättningar för det storskaliga plantagejordbruk som gett rikedomar till andra kolonialmakter, i stället var affärsidén att fungera som ett neutralt alternativ för sjöfart och handel i området, bland annat med slavar. Till en början gav ön goda inkomster till moderlandet, men under den undersökta perioden sviktade ekonomin och slaveriet och ojämlikheten som den vilade på började ifrågasättas.

Den vanligaste anledningen till ansökningar är önskemål om fördelar som ekonomiskt bistånd, tjänster, permission eller benådning från straff. Det är temat i åtta ansökningar, samtliga inskickade av infödda svenskar. De motiverar sina önskemål med hänvisning till tjänster de utfört. Den näst vanligaste anledningen till ansökningar är klagomål över orättvisor och ojämlikhet. Tre personer inom folkgruppen fria svarta och en infödd svensk har skickat in ansökningar med det temat. De motiverar sina ansökningar med principer. Tonfallet i ansökningarna är respektfullt, särskilt när det gäller fria svarta som argumenterade för ökade rättigheter (de riskerade annars bestraffning).

Skillnaden i ämnesval är tydlig och kan relateras till ett möte mellan två olika politiska kulturer på ön: en kosmopolitisk, kopplad till radikala rörelser i tiden som betonade rättigheter och jämlikhet oberoende av hudfärg och härkomst, och en konservativ och kungatrogen med rötter i svensk absolut monarki, som i stället betonade begrepp som plikt och lojalitet.

Den lokala befolkningen kunde positionera sig inom det koloniala systemet och spela på motsättningen mellan lokal och central makt. Till exempel kunde de vända sig till kungen som lojala undersåtar och klaga på lokala tjänstemäns maktmissbruk. Öns mest utsatta och största grupp, slavarerna, saknade dock röst i ansökningarna och deras villkor diskuteras inte.

Handelsvillkor och öns ekonomi är ämnen som återkommer i flera ansökningar, bland annat förs en diskussion om sänkta tullar och avgifter där svenska tjänstemän vill säkra inkomster till moderlandet medan lokala köpmän och ledamöter i rådet efterlyser åtgärder för att klara den försämrade konjunkturen.

4. Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Riksarkivet, Stockholm. S:t Barthélemysamlingen (SBS), Diverse, SE/RA/2411/3/2/(1820-1873). Vol XXIIIB.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00002#?c=&m=&s=&cv=1&xywh=-2190%2C-300%2C10299%2C5342> (21/5 2019).

Riksarkivet, Stockholm. Om S:t Barthélemysamlingen (SBS).

<<https://sok.riksarkivet.se/?Sokord=S%3At+Barthelemysamlingen&page=1&postid=Arkis+A0972644-9AB7-11D5-A700-0002440207BB&tab=post&FacettState=undefined%3Ac%7C#tab>> (21/5 2019).

Litteratur

Almbjär, Martin, *The voice of the people?: supplications submitted to the Swedish Diet in the Age of Liberty, 1719-1772*, Department of historical, philosophical and religious studies, Umeå University, Diss. Umeå : Umeå universitet, 2016, Umeå, 2016.

<<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-124423>> (21/5 2019).

Berglund, Louise & Ney, Agneta, *Historikerns hantverk: om historieskrivning, teori och metod*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015.

EGGEBY, EVA, 'Frågeställningen avgör metoden' i Bjarne Larsson, Gabriela (red.), *Forma historia: metodövningar*, Studentlitteratur, Lund, 2002.

Foucault, Michel, *Diskursens ordning: installationsföreläsning vid Collège de France den 2 december 1970*, B. Östlings bokförl. Symposion, Stockholm, 1993.

Hellström, Jan Arvid, *"- åt alla christliga förvanter-": en undersökning av kolonial förvaltning, religionsvård och samfundsliv på S:t Barthélemy under den svenska perioden 1784-1878*, Erene, Uppsala, 1987.

Lennerstrand, Marie, *Rättvisans och allmogens beskyddare: den absoluta staten, kommissionerna och tjänstemännen, ca 1680-1730* = The protector of people and law : the Swedish absolute state, the commissions and the civil servants, 1680-1730, Acta Universitatis Upsaliensis, Diss. Uppsala : Univ., Uppsala, 1999.

Lind Palicki, Lena, "Diskursanalys" i Boyd, Sally & Ericsson, Stina (red.), *Sociolingvistik i praktiken*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015, s. 195-213, 2015.

Mulich, Jeppe, 'Microregionalism and intercolonial relations: the case of the Danish West Indies, 1730–1830,' *Journal of Global History* 8 (2013): 72–94.

<<https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-global-history/article/microregionalism-and-intercolonial-relations-the-case-of-the-danish-west-indies-17301830/4EBCC0DD06E202B8C9F574F04EA61B9C>> (21/5 2019).

Pålsson, Ale, *En ofruktbar ö: rasistiska och nationalistiska diskurser kring kolonin S:t Barthélemy 1840-1878*, Historiska institutionen, Lunds universitet, Mastersuppsats, Lund, 2011 <<http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/1895022>> (21/5 2019).

Pålsson, Ale, 'Political culture in S:t Barthélemy 1800-1820'. *International Journal of Maritime History*, 27 (4), 803-805, 2015.
<<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0843871415610291?journalCode=ijha>> (21/5 2019).

Pålsson, Ale, *Our side of the water: political culture in the Swedish colony of St Barthélemy 1800-1825*, Department of History, Stockholm University, Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2016, Stockholm, 2016
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-133528> (21/5 2019).

Pålsson, Ale. (2017). 'Smugglers before the Swedish throne : Political activity of free people of color in early nineteenth-century St Barthélemy'. *Atlantic Studies*, 14(3), 318–335, 2017.
<<https://doi.org/10.1080/14788810.2017.1331064>> (21/5 2019).

Schibbye, Martin, *Svensk handel med slavar 1784-1847: Varför infördes och avskaffades slaveriet på den svenska ön S:t Bartélemy*, Ekonomisk historia, Stockholms universitet, Magisteruppsats, Stockholm, 2007.
<<https://www.blankspot.se/content/uploads/2016/10/Uppsattsomsvenskslavhandel.pdf>> (21/5 2019).

Sjöström, Rolf. "'En nödvändig omständighet": Om svensk slavhandel i Karibien', s. 41-57, Granqvist, Raoul (red.), *Svenska överord: en bok om gränslöshet och begränsningar*, B. Östlings bokförl. Symposion, Eslöv, 1999.

Skytte, Göran, *Det kungliga svenska slaveriet*, Askelin & Hägglund, Stockholm, 1986.

Svenskt Biografiskt lexikon, <https://riksarkivet.se/sbl> (21/5-2019).

Thomasson, Fredrik, 'Thirty-two lashes at quatre piquets: slave laws and justice in the Swedish colony of St. Barthelemy ca.1800', *Ports of globalisation, places of Creolisation.*, s. [280]-305, 2016.

Würgler, Andreas. 'Voices From Among the 'Silent Masses': Humble Petitions and Social Conflicts in Early Modern Central Europe' *International Review of Social History*; Cambridge Vol. 46, Iss. S9, (Dec 2001): 11-34.
<<https://doi.org/10.1017/S0020859001000311>> (21/5 2019).

Österberg, Eva, 'Bönder och centralmakt i det tidigmoderna Sverige: konflikt - kompromiss - politisk kultur', *Scandia* (Lund)., 1989 (55), s. [73]-95, 153-154, 1989.

5. Bilaga 1.

FIGUR 1. Underdåniga ansökningar till Kungl. Maj:t från S:t Barthélemy 1820-1839

Nr	Sid.	Inkom	Ansökande	Grupp/etnicitet/kön	Anledning till ansökan	Språk
1.	4-7	13/1 1820	André (Anders) Bergstedt	(Tidigare) tjänsteman, infödd svensk, man	Efterfrågar ny tjänst på S:t Barthélemy eller annan post och ekonomisk ersättning för egendomsförluster. Följebrev om specifik tjänst på Danvikens hospital.	Franska och svenska
2.	8-16	3/5 1820	Manuel Maria de Moraton	Köpman, spansk, man	Enligt anteckning ansökan om medborgarskap som vidarebefordrats till kolonialdepartementet. Texten handlar dock om ett klagomål över ett bedrägeri.	Spanska
3.	17-22	6/6 1820	Charles Louis Lithander	Soldat (officer), infödd svensk, man	Lektor vid kungliga krigsakademien begär understöd pga sjuklighet. Ingen koppling till S:t Barthélemy förutom att pengar avsatts ur S:t Barthélemyfonden.	Franska
4.	23-24	28/3 1822	Johanna Christina Stankevitz	Soldat(hustru), infödd svensk, kvinna	Begär ekonomiskt bistånd på grund av sjukdom och fattigdom. Mannen har tagit värvning och avseglat till S:t Barthélemy 1819.	Svenska
5.	25-29	19/1 1821 (sic!)	Gunnar Andersson	Soldat (underofficer), infödd svensk, man	Ber om benådning från dödsstraff. Dömd för att ha dödat officer, enligt honom själv på grund av olyckshändelse och yrsel. Redan hårt straffad genom arresttiden i tropiskt klimat. Har maka och barn.	Svenska
6.	30-31	9/10 1820 (sic!)	André (Anders) Bergstedt	(Tidigare) tjänsteman, infödd svensk, man	Begär ekonomiskt bidrag eftersom hans egendom på S:t Barthélemy förstörts i orkan och belagts med kvarstad. Han, frun och barn får svälta.	Franska
7.	32-35	4/1 1823	Samuel Richardson	Fri svart, svensk medborgare, man	Begär att rättsfall tas upp som gäller mordet på hans bror Joseph Richardson och fem andra fria svarta som skadades vid firandet av kronprinsens födelsedag 4 juli 1821. Anklagar guvernör för korruption, även i andra fall.	Engelska
8.	36-41	4/1 1823	David Ludvig Falkman	Tidigare soldat, nu köpman, infödd svensk, man	Begär ändring av guvernör Norderlings beslut att utvisa honom utan laglig procedur. Anklagar honom för maktmissbruk. Även twist om faderskapsmål.	Svenska
9.	42-43	9/9 1825	Philipe Bigard	Köpman, fri svart, man	Klagar på guvernör Norderlings orättvisa behandling av hans far och deras gemensamma handelshus.	Franska
10.	44-49	9/9 1825	Charlotte Caroline Bergstedt.	Änka efter (tidigare) tjänsteman, infödd svensk, kvinna.	Efterfrågar pension med hänvisning till makens tjänster. Annars hotar misär för henne och sonen. Besparingar förlorades i guvernör Ankarheims bankrutt. Bilagor från förhandlingar maken deltagit i.	Franska
11.	50-96	8/1 1827	Guvernören James H Haasum och rådet på ön.	Kollektiv, koloniala rådet på ön, svenska tjänstemän och lokala köpmän. Män.	Hänskjuter beslut om förändrade avgifter till kungen. Grunden är en inlaga om sänkt tull och ändrade avgifter som en grupp köpmän skrivit till rådet pga öns svaga ekonomi. Bilagor protokoll och beräkningar.	Svenska, franska och engelska
12.	97-98	14/10 1828	Leonard Treffenberg	Soldat (officer), infödd svensk, man.	Ansöker om avsked. Med meritlista.	Svenska
13.	99-114	4/9 1829	Guvernör Ankarheims sterbhus	Kollektiv, dödsbo efter guvernör, infödda svenskar.	Arvingar till guvernör Hans Henrik Ankarheim vill få ut fordringar de tilldömts av kammarrätten. Bl a samband med myteriet 1810. Även fullmakter.	Svenska

14.	115-118	4/9 1829	Jeanne Madeleine Norderling	Änka efter guvernör Johan Norderling, urspr fransk, kvinna	Begär utbetalning av pengar som tidigare guvernör Johan Norderling inte fått utbetalt av kronan i samband med hans frånfälle. Bilaga räkenskaper.	Franska Svenska
15.	119-120	2/2 1830	Livmedikus Erik af Edholm för läkaren Jacob Leurén	Tjänsteman, infödd svensk, man	Anhåller om hemresa och ett års permission för guvernementsläkaren. Under 17 år i Västindien har hans hälsa blivit försvagad.	Svenska
16.	121-131	17/5 1831	Ardoin, Beaujour, Bigard m fl	Kollektiv, köpmän, fria svarta, män.	Klagar över orättvisor och hinder på grund av hudfärg och härkomst och efterfrågar rättigheter, bland annat ifråga om representation. Säger sig representera 2/3 av stadens befolkning.	Engelska
17.	132-133	11/4 1831	Charlotte Caroline Bergstedt.	Änka efter (tidigare) tjänsteman, infödd svensk, kvinna.	Huvusakligen identisk med ansökan nummer 10.	Franska
18.	134-138	21/10 1831	Charlotte Caroline Bergstedt.	Änka efter (tidigare) tjänsteman, infödd svensk, kvinna.	Ber drottningen om pension p.g.a. fattigdom och sjukdom. Bifogar makens ansökan till konsulstjänst i Bilbao med meriter från ön och läkarintyg.	Franska Svenska
19.	139	1832	Öns katoliker	Katolska församlingen (kollektiv)	Hänvisning till att ansökningar från katolikerna till kungen och drottningen förvaras på annat håll.	Svenska
20.	140-143	25/2 1835	Erik Stenqvist	Tjänsteman, infödd svensk, man.	Ansökan till tjänst som justitiarie på S:t Barthélemy. Med tjänsteförteckning.	Svenska
21.	144-145	22/6 1836	Pierre Dautant	Köpmän, man.	Klagomål angående dom i fall med fartyg där matroser avvikit från båt under reparation i hamnen.	Franska
22.	146-147	8/10 1836	Öns katoliker gm kyrkvård Jean Portelli.	Kollektiv, Katolska församlingen	Begär ekonomiskt bistånd eftersom de katolska undersåtarna saknar medel till att hålla präst på grund av den utbredda fattigdomen.	Franska

Källa: Riksarkivet, Stockholm. S:t Barthélemysamlingen (SBS), Diverse, SE/RA/2411/3/2/(1820-1873). Vol XXIIB.

<https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0060145_00002#?c=&m=&s=&cv=1&xywh=-2190%2C-300%2C10299%2C5342> (2019-05-21).

UMEÅ UNIVERSITET

Institutionen för idé- och samhällsstudier 901 87 Umeå 090 786 50 00 www.umu.se